Ազգ
Azg armenian daily

12 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1995 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 238 (992)

Ամերիկյան զորքը սկսեց ժամանել Բոսնիա

Սպառնում է Ֆրանսիացի 2 օդաչուների ազատարձակումը

ԲԵԼԳՐԱԴ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, WSJ, RFI: Մ. Նահանգների ծովայինների առաջին խումբն այսօր ժամանեց Սարաեւո, որտեղ սպասվող ռազմական այլ ինժեներների ժամանումից հետո առաջին ստորաբաժանումները կուղղվեն Տուզլա, որտեղ տեղավորվելու է ՆԱՏՕ-ի ամերիկյան 20 հազարանոց զորախումբը: Ամերիկյան բանակի մեկ ուրիշ ստորաբաժանում, Գերմանիայից, այսօր սկսեց շարժվել դեպի Բոսնիա, անցնելով Սլովակիայից եւ Հունգարիայից: Սակայն զորքերի հիմնական մասը, այդ թվում եւ մյուս երկրներից, կժամանեն չորեքշաբթի օրվանից հետո, երբ Փարիզում կնքված կլինի Բոսնիա-Խորվաթիա-Սերբիա եռակողմ պայմանագիրը: Այսօր ամերիկյան կողմը Ֆրանսիայի կառավարությանը տեղեկացրեց, որ Բելգրադի հետ ունեցած շփումներից պարզվել է, որ ամառը Բոսնիայի վերեւում խփված ֆրանսիական ռազմական օդանավի 2 օդաչուները ոչ միայն ողջ-առողջ են, այլեւ նրանց հանձնումը ֆրանսիական կողմին անմիջական է: Հիշեցնենք, որ Ժակ Շիրակի իշխանությունը մինչեւ կիրակի կեսգիշեր պայմանաժամ էր նշանակել օդաչուների մասին ստույգ տեղեկություն ստանալու սերբերից: ■

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Իրանի խնդրանքով ԼՂՀ-ն ազատեց ադրբեջանցի 8 ռազմագերիների

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԲ: Իրանի Իսլամական Հանրապետության պատվիրակությունն այդ երկրի արտգործնախարարության ԱՊՀ երկրների առաջին վարչության պետ պարոն Նառագիանի գլխավորությամբ հումանիտար առաքելությամբ այցելեց Լեռնային Ղարաբաղ:

Դեկտեմբերի 10-ին պրն. Նառագիանին, ինչպես նաեւ նրա հետ Ստեփանակերտ ժամանած Հայաստանում Իրանի դեսպան Նիքխահ Էսֆահանիին, Հայաստանում Իրանի դեսպանության գլխավոր փորձագետ Քեյվան Սանեեին եւ Իրանի «Կարմիր մահիկ» կազմակերպության փոխնախագահ դոկտոր Նահիդին ընդունեց ԼՂՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը:

Ինչպես Սնարին հայտնեց ԼՂՀ նախագահի մամլո քարտուղար Ալեքսանդր Գրիգորյանը, հանդիպման մասնակիցները քննարկել են ռազմագերիների հետ կապված հարցեր: Իրանական կողմը մասնավորապես ցանկություն է հայտնել որոշակի միջնորդական դեր խաղալ ռազմագերիների ազատման գործում: Իր հերթին ԼՂՀ նախագահը ընդգծում է արտահայտել պաշտոնական Թեհրանին ազնիվ առաքելության առթիվ: Հանդիպմանը մասնակցել են ԼՂՀ պաշտպանության նախարար Սամվել Բաբայանը, ԼՂՀ արտգործնախարար Արկադի Ղուկասյանը եւ ԼՂՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Արարատ Դանիելյանը:

Իրանի պատվիրակությունը նաեւ առանձին հանդիպումներ է ունեցել ԼՂՀ վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանի եւ արտգործնախարար Արկադի Ղուկասյանի հետ: Նույն օրը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության իշխանությունները Իրանի պատվիրակության խնդրանքով, որպես բարի կամքի արտահայտություն, միակողմանի կարգով ազատ են արձակել ԼՂՀ-ում պահվող եւս 8 ադրբեջանցի ռազմագերիների: Նրանց բոլորին հանձնել են Իրանի ներկայացուցիչներին՝ հետագայում Ադրբեջանին հանձնելու համար: ■

Մայիսի 26-ին մյուռոնօրհնեք Անթիլիասում

Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության դիվանից ստացված հաղորդագրությունից տեղեկացանք, որ առաջիկա տարվա մայիսի 26-ին Արամ Ա կաթողիկոսն օրհնելու է սրբալույս մյուռոնը Անթիլիասի կաթողիկոսարանի սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ մայր տաճարում:

Պարտքի վճարումը Թուրքմենստանին ընթացքի մեջ է

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Առայժմ ընթացքի մեջ է թուրքմենական գազի դիմաց Հայաստանի պարտքի մի մասի վճարումը: Այս մասին «Փաստի» թղթակցին տեղեկացրել են ՀՀ էներգետիկայի եւ վառելիքի նախարարության լրատվական ծառայությունից: Ինչպես հայտնի է, օրերս ՀՀ էներգետիկայի եւ վառելիքի նախարար Գ. Մարտիրոսյանը հայտարարել էր՝ մինչեւ դեկտեմբերի 12-ը Թուրքմենստանին 4.5 մլն դոլլար չվճարելու դեպքում, գազի ընդհանրապես դադարեցման հնարավորության մասին: Սակայն նախարարության լրատվական ծառայությունից չհաջողվեց պարզել օրվա դրությամբ գազի մուտքի խնդիրը, որովհետեւ «օպերատիվ տվյալները եւ դրանք մամուլին տրամադրելու հարցերն առայժմ ճշտվում են»:

Երեւանում սպասվում է բենզինի գների բարձրացո՞ւմ

Բենզինի վաճառակետերում արված հարցումները ցույց են տալիս, որ ակցիզային հարկի օրենքում նոր լրացումն ուժի մեջ մտնելուց հետո 50 տոկոսով նվազել է բենզինի վաճառքը: Մայրաքաղաքի կենտրոնում յուրաքանչյուր կետ օրական վաճառում է 400-500 լիտր բենզին: Բենզինի մուտքը Հայաստան նվազել է: Մինչեւ Ծննդյան տոներ սպասվում է գների աճ: ԱՅՍՕՐ-32

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Բուդապեշտում լուրջ առաջխաղացում չարձանագրվեց

Դեկտեմբերի 7-8-ը Բուդապեշտում կայացած ԵԱՀԿ անդամ երկրների արտգործնախարարների հանդիպումը, ինչպես նախատես կանխատեսվում էր, ...ցին ... Ղարաբաղյան ...իցների, սակայն եւ ոչ մի լուրջ արդյունք չարձանագրեց ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման ուղղությամբ: Բայց թե Հայաստանը եւ թե Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը ակնկալում էին, թե ... հանդիպումը ... Մինսկի խմբի աշխատանքները, ինչը կարող էր բայց կես փոխզիջումային տարբերակներ գտնել: Ռոբերտ Քոչարյանը «ԱՆ»-ին տված հարցազրույցում (3-10 դեկտեմբեր, 1995), այն համոզմունքն է հայտնում, թե մինչեւ տարի ... հրապարակում, բացի կողմերի հայտարարություններից ոչինչ չի ամրագրված: «Ես չեմ կարծում, թե հրապարակվելու կարող է խախտվել նյարդային ... արդյունքում», ասում է ԼՂՀ նախագահը: Ինչ վերաբերում է բանակցությունների ձգձգմանը, ապա նրա ասելով, մինչեւ տարին նման բարդ խնդրի համար այնքան էլ շատ չէ:

Հայաստանի պաշտոնական շրջանակներն ավելի հավանական են համարում բանակցությունների անորոշ ձգձգման արդյունքում ռազմական գործողությունների վերսկսման վտանգը: Այս փուլում խաղաղական կարգավորման մեծ պայմանագրի ստորագրումը համարվում է անիրական: Պատճառները մնում են նույնը: Ադրբեջանը պնդում է տարածքային ամբողջականության, Շուշիի, Լաչինի հարցերի լուծումը, որոնք բնականաբար դրական պատասխան չեն ստանում հայկական կողմից: Ավելին, վերջերս Փարիզում արված մի հայտարարությամբ Ադրբեջանի նախագահը մեղադրեց հատկապես Հայաստանին, որն իբր չճանաչելով Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը, այդպիսով դժվարացնում է բանակցությունների ընթացքը: Մյուս կողմից, Երեւանն ու Ստեփանակերտը առաջ են քաշում խնդրի լուծման իրենց տարբերակները առաջինը ընտրելով փուլային լուծումը, իսկ երկրորդը փաթեթայինը: Ղարաբաղն ի սկզբանե մերժում է Ադրբեջանի կողմից արված որեւէ առաջարկ, որը ենթադրում է այդ երկրին «ողջամիտ ենթարկվելու» հնարավորություն:

Իր հերթին, Հայաստանի նախագահի մամլո քարտուղար Լեւոն Զուրաբյանը Լոս Անջելեսում տված մամուլի ասուլիսում հայտարարել է, ինչպես գրում է «Նոր Օր» թերթը, թե Հայաստանի հայեցակետով հարցը պետք է բաժանել երկու մասի: Առաջինը՝ խաղաղության հաստատման հանգրվանը եւ երկրորդը՝ Ղարաբաղի կարգավիճակի զնահատման փուլը: Առաջին հանգրվանում ղարաբաղյան ուժերը պետք է հետ քաշվեն, այնուհետեւ միջազգային անվտանգության ուժերը կտեղակայվեն, փախստականները կվերադառնան իրենց բնակավայրերը, տեղի կունենա գերիների փոխանակում, եւ շրջափակումների վերացում: Միջազգային հանրության կողմից տված երաշխիքներից հետո միայն կսկսվի Ղարաբաղի կարգավիճակի որոշումը ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համաժողովում: Լեւոն Զուրաբյանը հայտարարել է նաեւ, թե Բոննի բանակցությունները «որոշակի երկու արդյունքի են հասել», բայց թե ինչպիսի, այդ մասին Լոս Անջելեսից ստացված թղթակցության մեջ չի նշվում:

Ամենայն հավանականությամբ, արդյունք ասելով, նա նկատի է ունեցել ԵԱՀԿ արտգործնախարարների խորհրդի կողմից արված հայտարարության նախագծի եւ Մինսկի խմբի համանախագահների՝ Ռուսաստանի եւ Ֆինլանդիայի ներկայացուցիչների պատրաստած զեկուցագրի քննարկումը: Այդ փաստաթղթերը բուդապեշտյան հանդիպման ժամանակ ընդունվել են, սակայն բացի կողմերին խաղաղություն պահպանելու եւ բանակցային ընթացքը շարունակելու մասին կոչերից, որեւէ լուրջ առաջարկ չի արվել: Ավելին, ԵԱՀԿ գործող նախագահ, Հունգարիայի արտգործնախարար Լասլո Կովաչը հոռետեսորեն է մոտեցել բանակցությունների ընթացքին, նշելով, որ չի կարելի ակնկալել հաջողություն, երբ կողմերը համաձայնության չեն գալիս անգամ գերիների փոխանակման խնդրում: Ա. Հ.

Ավտոպայթեցում Մադրիդում. 6 զոհ, 12 վիրավոր

ՄԱԴՐԻԴ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, RFI: Այսօր հետմիջօրեին ավտոպայթեցում տեղի ունեցավ Իսպանիայի մայրաքաղաքի գլխավոր մայրուղիներից մեկի վրա, այն պահին, երբ այնտեղ անցնում էր բանակի ֆուրգոն ավտոբուսը: Ըստ երեւույթին էլեկտրոնային սարքով կառավարված պայթեցման հետեւանքով մահացան 6 եւ վիրավորվեցին 12 հոգի, որոնցից ոմանք ծանր վիճակում փոխադրվեցին հիվանդանոց: Զոհերից 3-ը զինվորականներ են: Արարքի պատասխանատվությունը մինչեւ ուշ երեկո թեեւ ոչ ոք չէր ստանձնել, սակայն հայացքները կրկին ուղղված են դեպի Բասկ անջատողական շարժումը:

Պերեսը «նոր գաղափարներ» ունի Սիրիայի համար

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, WSJ: Երեկ վաղից ի վեր Մ. Նահանգներում գտնվող Իսրայելի վարչապետ Շիմոն Պերեսը այսօր հանդիպում ունեցավ նախագահ Քլինթոնի հետ, որի ընթացքում ոչ միայն վերահաստատեց իր նախորդի հանձնառությունները պաղեստինյան ինքնավարության նկատմամբ, այլեւ Սիրիայի հետ հաշտության նոր բանակցություններ սկսելու նպատակով «նոր գաղափարներ» ներկայացրեց, ինչպես հայտնեց վարչապետի բանբերը Սպիտակ տանը հավաստագրված լրագրողներին: Պերեսը որեւէ չինչ չի բացահայտել այդ «նոր գաղափարների» մասին: Մյուս կողմից, գրավյալ տարածքների պաղեստինցիները տոնեցին Թուլքարեմ քաղաքի հանձնումը իրենց Արեւմտյան ափում: ■

ՍԱՔՍԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

Թուրքիան Եվրախորհրդարանի դատի առաջ

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Դեկտեմբերի 13-ին, Բրյուսելից ստացված լուրերի համաձայն, Եվրախորհրդարանը դարձյալ քննարկելու է Թուրքիայի Մաքսային միությանն անդամակցելու հարցը: Այսինքն՝ Եվրախորհրդարանը չի հետաձգելու այդ խնդրի վերանայումը, ինչպես պահանջում էին խորհրդարանի մի շարք ընդդիմադիր խմբեր: Բացի այդ, խորհրդարանը չի սպասելու դեկտեմբերի 24-ին Թուրքիայում կայանալիք ընտրություններին: Նշվում է, որ այդպիսի որոշման վրա դրական ազդեցություն են գործել վերջին շրջանում Թուրքիային ի նպաստ կատարված հայտարարությունները Եվրոպայի մի շարք խաղաղագետների կողմից: Եվրոպական հանձնախմբի կողմից պատգամավորներին բաշխված տեղեկագրում նշվում է, որ Մաքսային միության ուղղությամբ տնտեսական ու առեւտրական ուղեծմ է եւ այդ պատճառով չի կարելի անտեսել Եվրամիության տնտեսական շահերը: Տեղեկագրում ասվում է նաեւ, որ Թուրքիան վերջին շրջանում բացահայտ ջանքեր է գործադրել իրավական պետության իր կառուցման ու երկրում ժողովրդավարության ամրապնդելու ուղղությամբ: Այս ամենը բարձրացնում են Թուրքիայի վարկը: Հիշատակվում է նաեւ խաղաղարար այն դերը, որ Թուրքիան, որպես ՆԱՏՕ-ի անդամ, խաղացել է թե՛ Բալկաններում, Միջին Արեւելքում եւ Մերձավոր Արեւելքում: «Երբ Եվրախորհրդարանը մերժի Թուրքիայի անդամակցությունը, խիստ հակադրություն է սպասվում, որից կօգտվեն Եվրամիության ու ԱՄՆ-ի թշնամիները, գլուխ կբարձրացնեն արմատականները», գրում են թուրքական թերթերը: ■

Կողոպտվել է Դիարբեքիրի հայոց եկեղեցին

Դեկտեմբերի 10-ին 3-4 անհայտ գողեր կողոպտել են Դիարբեքիրի հայոց եկեղեցին, որտեղ բնակվում են մի քանի հայ ընտանիքներ: Մտնելով եկեղեցի եւ բռնանալով բնակիչների վրա ավազակները պահանջել են բացել զանձատունը, որտեղից վերցրել են ավելի քան հազարամյա ձեռագիր ավետարանը: Կատարված կողոպուտ տաճարի բնակիչները չեն կարողացել որեւէ կերպ արգելք հանդիսանալ կողոպտիչներին: Նրանց հեռանալուց հետո միայն, մի կնոջ հաջողվել է ձերբազատվել կապանքներից եւ ոստիկանությանը հայտնել կատարվածի մասին: Վերջիններս ականատեսների տված նկարագրությունների հիման վրա միջոցներ են ձեռնարկում հանցագործների հայտնաբերման համար: ԱՐԵՒԵԼՔ

ԷՆԵՐԳԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ

Ժամանակացույցով Երեւանը բաժանված է երեք խմբի

Ինչպես արդեն հայտնել էինք, էլեկտրաէներգիայի մատակարարման օգնության ծրագրի շրջանակներում դեկտեմբերի 5-ից Երեւանի բնակչությանը երեկոյան ժամերին տրվում է հավելյալ անվճար էլեկտրական հոսանք: Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ էներգետիկայի նախարարության մամուլի ծառայությունում, ծրագրի իրագործման նպատակով մայրաքաղաքը պայմանականորեն բաժանված է երեք խմբի: Առաջին խմբում ընդգրկված են Շենգավիթի շրջանն ամբողջությամբ, Արաբկիրի շրջանը Կոմիտաս փողոցով եւ Զեյթուն թաղամասով, Մաշտոցի շրջանը Աջափնյակ եւ Դավիթաշեն թաղամասեր: Երկրորդ խմբում Էրեբունու շրջանը Վարդաշեն եւ Էրեբունի թաղամասերով, մայրաքաղաքի կենտրոնը, Հին Նորք եւ Բաղրամյան պողոտան: Երրորդ խմբում Սպանդարյանի շրջանը Հաղթանակ եւ Աճառյան թաղամասով, Ավան եւ Ավան-Առինջ թաղամասերը, Նորքի զանգվածները:

Ըստ այդ խմբերի էլ կազմվել է մայրաքաղաքի բնակիչների էներգամատակարարման ժամանակացույցը:

Երեւանցիների առաջարկություններին եւ բողոքներին արձագանքելու համար քաղաքային ցանցում եւ նրա բաժանմունքներում ավելացվել են լրացուցիչ հեռախոսահամարներ, որոնցով բաժանորդները կարող են զանգահարել ամեն օր, ժամը 12-ից 24-ը:

Նախատեսվում է անվճար էլեկտրաէներգիայի մատակարարման ժամանակ սպառողներին տալ նոր բաժանորդային գրքույկներ: ՀՀ էներգետիկայի նախարարությունը հիշեցնում է, որ անհրաժեշտ է վճարել 100 կիլովատ ժամից ավելի ծախսված էլեկտրաէներգիայի դիմաց: Իսկ մուծումների վերջին ժամկետը մարտի 10-ն է:

Գ. Մ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **տեղական**

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Չկայացած հարցազրույց

Նաւ Ոսկերչականի տնօրէնը տանել չի ուզում «Ազգը»

Երեւանի ոսկերչական գործարանն այն հազվագյուտ ձեռնարկություններից էր, որ ամենադաժան ճգնաժամային տարիներում անգամ արտադրանք էր տալիս եւ իր արտադրանքով չեզոքացնում Հայաստան մտնող երկնագույն վառելիքի դարձերի զգալի մասը: Սակայն, որքան հայտնի է, վերջերս (առնվազն վերջին տարվա ընթացքում) գործարանն աշխատում է իր կարողությունների փոքր մասով միայն: Մի շարք արտադրամասեր չեն գործում, մյուսներն աշխատում են ոչ լրիվ ծանրաբեռնվածությամբ (բավական է ասել, որ գործարանն անցել է 4 օրյա աշխատանքային շաբաթի): Գործիքների, հաստոցների մեծ մասը մաշված են, ցածր աշխատավարձի պատճառով ուսկյալ մասնագետները լքում են գործարանը: Բնականաբար, ընկնում է արտադրանքի որակը, պակասում երեւանյան ոսկերչական իրերի պահանջարկը արտասահմանյան զարդեղենով ողողված ներքին եւ արտաքին շուկայում: Պատահական չէ, որ գործարանի առջեւ ողջ սրությամբ ծառացած է իրացման շուկայի հիմնահարցը:

Այս տեղեկությունները ճշտելու, հավելյալ տեղեկություններ ստանալու ակնկալիքով երկար ժամանակ ապարդյուն փորձում էի «որսալ» գործարանի տնօրեն, ԱԺ պատգամավոր Վաչագան Ղարոյանին: Ուզում էի հարցնել գործարանի այսօրվա դժվարությունների հաղթահարման հեռանկարների, նախատեսվող հնարավոր կառուցվածքային փոփոխությունների մասին: Այն մասին, թե վերջերս Մոսկվայում բացված ցուցահանդես-վաճառքը, որին մասնակցելու էր մեկնել նաեւ գործարանի հարգարժան տնօրենը, ինչ տվեց գործարանին եւ այլն:

Սակայն պարզվեց, որ ցանկությունս դժվար իրագործվողներից է: Պրն. Ղարոյանը կամ մասնակցում էր ԱԺ նիստերին, կամ ԱԺ հանձնաժողովների աշխատանքներին, կամ զբաղված էր, կամ պարզապես տեղում չէր: Օրերս, սակայն, իմ համառությունը վերջապես «արդյունք» տվեց: Ճիշտ է, այդ արդյունքը դրական չէր, բայց բացասական արդյունքն էլ, վերջին հաշվով, արդյունք է:

Բանն այն է, որ պրն. Ղարոյանի հետ կայացած իմ հեռախոսազրույցից պարզվեց, որ «փայփայածս» հարցազրույցը չի կայանալու այն պարզ պատճառով, որ ես «Ազգի» թղթակից եմ: Որովհետեւ պրն. Ղարոյանը «տեսնել չի ուզում այդ թերթը»: Փորձեցի պարզել նրա, մեղմ ասած, անբարյացակամության պատճառը, ինչին գործարանի տնօրենը պատասխանեց բառացիորեն հետեւյալը. «Պատճառը քաղաքական է. ես ՀՀՇ վարչության անդամ եմ, իսկ «Ազգը» Ռամկավար ազատական կուսակցության բացահայտ պաշտոնաթերթն է: Կարող եք այդպես էլ գրել» (ինչն անում եմ): Հետաքրքիր է, այսօրինակ քաղաքական նկատառումները նրան թույլ տալի՞ս են կարդալ մեր թերթը, թե՞ վերոհիշյալ «թույնի» չափաբաժինների մասին դատողությունները զուտ կուսակցական ծագում ունեն եւ հիմնված չեն անձնական դիտարկումների վրա: Պակաս հետաքրքիր չէ նաեւ, թե, որպես մո[illegible] պրն. ԱԺ պատգամավոր[illegible] իր ընտրողների՞ն էլ է բաժանում օ[illegible]ների եւ լրագրողների:

[illegible]

6-ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Հայաստանը Արեւելյան եւ Կենտրոնական Եվրոպայի սեփականաշնորհման ցանցում

Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրների ցանցի սեփականաշնորհման կենտրոնը հիմնադրվել է 1991 թ. Բուդապեշտ քաղաքում: Ամեն տարի դեկտեմբերին անցկացվում են տարեկան ժողովներ, ուր հավաքվում են սեփականաշնորհում իրականացնող երկրների մասնագետները ոչ միայն պետական պաշտոնյաներ, այլեւ մասնավոր ֆիրմաների, գործակալությունների ներկայացուցիչներ, որպես կանոն տնտեսագետներ եւ իրավաբաններ: «Ազգը» տեղեկացրել էր Սլովենիայի Պորտո-Ռոս քաղաքում անցկացված կենտրոնի 6-րդ տարեկան ժողովի մասին, որին Հայաստանը մասնակցում էր առաջին անգամ: Հանրապետությունը ներկայացնում էին էկոնոմիկայի փոխնախարար Աշոտ Մարկոսյանը եւ առեւտրի սպասարկումների եւ զբոսաշրջության փոխնախարար Հրանտ Մարգարյանը:

Պորտո-Ռոսի ժողովը բավականին ներկայացուցչական էր: Մասնակցում էին մեծ թվով երկրներ ոչ միայն Արեւելյան եւ Կենտրոնական Եվրոպայից: Կազմակերպությունը բաց է եւ քննարկվեց անվան մեջ փոփոխություն կատարելու հարցը:

Հայաստանը ներկայացրել էր սեփականաշնորհման իր փորձի եւ արդյունքների մասին մոտ 60 էջանոց զեկույց: Այն, զուգորդելով մյուս պետությունների զեկույցների հետ, կհրատարակվի առանձին գրքով: Պարոն Մարկոսյանը դրական գնահատեց Հայաստանի միջազգային արենա դուրս գալը եւ հաղորդակցումը մյուս երկրների փորձին: 6-րդ ժողովի ընդհանուր փորձի ու ամփոփումից զատ առաջ էր քաշում սեփականաշնորհման հետ առնչվող որոշակի հրատապ հարցեր, այնպես, ինչպես բանկերի եւ կենսաթոշակային ֆոնդերի մասնակցությունը սեփականաշնորհմանը: Ողջ աշխարհում բանկերը սեփականաշնորհման ակտիվ գործակալներ են, մինչդեռ Հայաստանում զբաղվում են միայն սեփականաշնորհման սերտիֆիկատների առուվաճառով: Նմանապես բազմաթիվ երկրներում սեփականաշնորհման գործընթացում լայնորեն օգտագործվում են կենսաթոշակային ֆոնդերը, որոնք 20-30 տոկոսով սեփականաշնորհվող գույքի տեր են դառնում: Երրորդ հրատապ հարցադրումը վերաբերում էր ձեռնարկությունների վերակազմավորմանը. վերակազմավորել ապա սեփականաշնորհե՞լ, թե հակառակը: Հայաստանին հետաքրքրող կարեւոր խնդիրներից էր գույքի գնահատման հարցը, որի առթիվ բավականաչափ մեղադրանքներ են հասցեագրվել..., որ գույքը չափազանց էժան է գնահատվում: Պրն. Մարկոսյանը հայտնեց, որ մասնագետների հետ քննարկումները բերեցին այն եզրահանգման, որ Հայաստանի Հանրապետությունում ձեռնարկությունը եկամտաբերության տեսանկյունից գնահատելու մոտեցումը ճիշտ է: Առաջնային բաշխումից հետո մնացյալ բաժնետոմսերի գինը կարող է բարձրանալ 100 անգամ կամ 50 անգամ իջնել: Գույքի գնահատման վրա կարող են ազդել բազմաթիվ ուղղակի եւ անուղղակի գործոններ ներդրումներից մինչեւ կառավարության առանձին անդամների փոփոխությունը: Այդ առթիվ բերվեց Լեհաստանի, Չեխիայի փորձը: Կարեւորագույններից էր սեփականաշնորհման գործընթացի վերահսկման հարցը: Աշխարհի շատ երկրներ ձեռնարկել են բավականին կոշտ մեխանիզմներ, որոնք կասեցնում են մեծ ածեների ապօրինի պաշտոնական գործողությունները, առանձին չինովնիկների կողմից ձեռքերը տաքացնելու ցանկությունը: Հայաստանն ընթանում է մի ճանապարհով, որը բազմաթիվ երկրներ արդեն անցել են, եւ անտարակույս շատ հարցերում բավականին հեշտ է: Բայց միջազգային փորձին հաղորդակցումը եւ համագործակցությունը կօգնեն նրան արագ հաղթահարել խոչընդոտները:

[illegible]

ՀԱՄԱՌՈՏ

Սյունիքը կունենա մեկ խոշոր քաղաք

1995 թ. դեկտեմբերի 5-ին «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի թիվ 300-ում ՀՀ նախագահի «ՀՀ վարչատարածքային նոր բաժանման մասին» ՀՀ ԱԺ ընդունած օրենքի հաստատման հրամանագրի հրապարակումը Գորիսում խոսակցությունների նյութ տվեց: Թերթում հրապարակված հրամանագրի մեջ Սյունիքի մարզկենտրոնը նշված չէր եւ գորիսցիների մեջ հույսեր էին արթնացել: Կրակին յուղ էր լցնում տեղական «Զանգեզուր» թերթում «Լրագրից» արտատպած լուրն այն մասին, որ իբր կապանցիները 140 հազար դոլլար կաշառք են տվել իրենց քաղաքը մարզկենտրոն դարձնելու համար: Աշխատանքային եւ հասարակական վայրերում խոսակցությունները շարունակվեցին այնքան, մինչեւ «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի հաջորդ համարը հասավ Գորիս, հայտնեց վրիպակի մասին եւ վերջ տվեց գորիսցիների երեւակայությանը: Նկատենք, որ երեւանյան թերթերը Գորիս են հասնում մի քանի օրը մեկ:

ՍԵՐԳԵՅ [illegible]

Ինչու չի «նահանջում» հեղուկ գազի գինը Հայաստանում

Ընդամենը մի քանի օրում իրացվեց Իրանից ստացվող հեղուկ գազի հերթական ուշացած քանակությունը, եւ սպառողները դարձյալ մնացին միմիայն փողոցներում վաճառվող գազի հույսին: Իսկ ինչու շուկան նկատելիորեն չի ապահովվում իրանական գազով, ինչու չեն նվազում, այլ երբեմն բարձրանում են հեղուկ վառելիքի գները, պատասխանելով Արմենպրեսի թղթակցի այս հարցերին «Հայգազարդ» պետական կոնցեռնի առաջին փոխտնօրեն Լիպեր Սիմոնյանն ասաց, որ պատճառներից գլխավորը ներմուծվող գազի աննշան ծավալն է: Ըստ համաձայնագրի, իրանական կողմը Հայաստանին պիտի տրամադրեր 3000 տոննա հեղուկ գազ, մինչդեռ այսօրվա դրությամբ ստացել ենք ընդամենը 650 տոննա: Մեր գործընկերները խոստացել էին բարենպաստ եղանակի դեպքում կատարել պարտավորությունը: Բայց չնայած յուրային աճանն ու տաք ձմեռնամուտին, գազ գրեթե չի գալիս: Ըստ Լ. Սիմոնյանի, եկող գազը ներմուծվում է այնպիսի մեծ ընդմիջումներով, որ շուկայի վրա ներգործել անհնար է: Ստացված գազի բաշխումը կատարվում է խստագույն կանոնով, հիմնարկ-ձեռնարկությունների կոմբեկներին, ըստ ցուցակի, կիլոգրամը 196 դրամ արժողությամբ: [illegible] 55-ն [illegible] դիմակայում է:

[illegible]

ՀԱՄԱՌՈՏ

Նոր նշանակում Բուլղարիայում ՀՀ դեսպանատանը

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Բուլղարիայում Հայաստանի Հանրապետության դեսպանատունը տեղեկացնում է, որ ԱԳ նախարարության կողմից Բուլղարիայում Հայաստանի դեսպանատան խորհրդական է նշանակվել Վալերի Մկրտումյանը: Վ. Մկրտումյանը մինչեւ վերջերս ՀՀ ԱԳՆ Եվրոպական վարչության պետն էր: Նրան հանձնարարված էր նաեւ կատարել հյուպատոսի պարտականությունները: Պարոն Մկրտումյանը Սոֆիայում տեղի ունեցած «Տրանսեվրոպական ինֆրակառուցվածքի դերը Սեւծովյան տարածքի կայունության համագործակցության մեջ» թեմայով միջազգային սեմինարին ՀՀ ԱԳՆ պատվիրակն էր եւ մասնակցում էր սեմինարի նիստերին: Այս ֆորումը անցկացվեց Եվրոպայի անվտանգության եւ համագործակցության կազմակերպության շրջանակներում: Ինչպես հայտնի է, Հայաստանը սույն կազմակերպության անդամն է: ՀՀ դեսպանատունը հաղորդում է, որ մինչեւ այժմ դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Ռուբեն Կարապետյանի գործուղման ժամկետն արդեն լրացել է եւ նա վերադարձել է Հայաստան:

Երեւանի «Հայրենիք» հանրախանութը կդառնա չինական խանութ

ՀՀ Առեւտրաարդյունաբերական պալատի (ԱԱՊ) եւ Չինաստանի պատվիրակության միջեւ կնքվեց համաձայնագիր՝ Երեւանում չինական խանութ եւ ռեստորան բացելու վերաբերյալ: Չինաստանի պատվիրակությունը գլխավորում էր ՉԺՀ արտգործնախարարության արտաքին կազմակերպությունների եւ ծառայությունների կենտրոնի ղեկավար Յաո Չժիգուան: 1996թ. հունվարի վերջին Հայաստանի պատվիրակությունը կմեկնի Պեկին՝ վերոհիշյալ պայմանագիրը ստորագրելու համար: Ըստ ԱԱՊ-ի գլխավոր տնօրեն Վրեժ Մինասյանի, Հայաստանի պատվիրակությունը տեղում կուսումնասիրի չինական ապրանքները, դրանց գները, որից հետո միայն կներկայացնի համապատասխան պատվերներ: Գլխավոր տնօրենի խոսքերով, չինական ապրանքները Իրանի ցամաքային ճանապարհով Հայաստան կներմուծվեն մինչեւ 1996թ-ի ապրիլ ամիսը: Վ. Մինասյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ չինական ռեստորանի համար ընտրվել է Ամիրյան փողոցում գտնվող ներկայիս «Զանգեզուր» ռեստորանը, իսկ խանութի համար՝ «Հայրենիք» հանրախանութը:

[illegible]

Երքաղխորհուրդը կրկին քննարկել է կարգուկանոնի հարցը

Երքաղխորհրդի դեկտեմբերի 11-ի աշխատանքային խորհրդակցության քննարկմանն արժանացած մետրոպոլիտենի անցումներում եւ գետնանցումներում կարգուկանոն հաստատելու աշխատանքների կատարման հարցի վերահսկողությունը հանձնարարվել է քաղխորհրդի նախագահի տեղակալ Վազգեն Պետրոսյանին եւ մետրոպոլիտենի տնօրինությանը: Ներքին գործերի վարչությանը հանձնարարվել է տոնավաճառների տարածքում կարգավորել տրանսպորտի երթեւեկությունը եւ ավտոկայանումները: Ամանորի միջոցառումներ անցկացնելու հանձնարարականներ են տրվել համապատասխան կազմակերպություններին:

[illegible]

«ԴՐՈ» ԼԱՅ

«Երնեկ նրան, ով Հրանտին չտեսավ այս վիճակում»

«Ազատամարտ» թերթի խմբագիր Մուշեղ Միքայելյանը «Դրոյի» դատավարության [illegible] իբրեւ վկա հանդես գալիս մի հայտարարեց «ադմինիստրատիվ» [illegible]: Հայտարարեց, որ ադմինիստրատիվ, մարտական կամ մարզական թառերը գործածվել են, սակայն դա խորհուրդ չի եղել: «Ազատամարտ» շաբաթաթերթի խմբագիրը վկայեց, որ «Դրոյի» մասին ինքն էլ ՀՀ նախագահի հեռուստաելույթից է իմացել: Մ. Միքայելյանը չթաքցրեց իր խորին հիացմունքն ու համակրանքը Հրանտ Մարգարյանի «մեծ մարդու», արգասաբեր ազատամարտի կազմակերպչի նկատմամբ: Վերհիշելով Հ. Մարգարյանի գործունեությունն այդ ասպարեզում, նա զավակ[illegible]: «Երանի նրանց, ովքեր չվերադարձան ու Հրանտին չտեսան այս վիճակում»: Վկան անդրադարձավ նաեւ Հ. Մարգարյանի ու Գագիկ Սահակյանի փոխհարաբերությանը, վերջինիս մասին ասելով. «Նվիրյալ, մեծահոգի մարդ էր: Լավ ընկերներ էին եւ Հրանտը բարձր էր գնահատում նրան: Հրանտը խոր ապրեց Գագիկի մահով եւ կյանքի [illegible]»: «Ազատամարտի» խմբագիրն ամբաստանյալներից մի քանիսին նույնպես ճանաչում էր, ուստի ներկայացրեց նաեւ նրանց, հատկապես Գեղամ Մանուկյանին:

Նախաքննական ցուցմունքների համաձայն, Մ. Միքայելյանն ու ԱԺ պատգամավոր Ռ. Հակոբյանը ներկա են եղել Ա. Արծրունու գրասենյակում տեղի ունեցած ժողովին, որի մասին նա դատարանում հայտնեց, որ [illegible] Հ. Մարգարյանի [illegible] Արծրունու [illegible] [illegible] ոչ մի [illegible] նրան [illegible] հիվանդանոց գնացին միայն ինքն ու Ռ. Հակոբյանը:

Օրվա ընթացքում իբրեւ վկաներ դատարան ներկայացան «Զվարթնոց» օդանավակայանի [illegible] Հարությունյանը, «Արարատ» ռեստորանի [illegible] Հակոբյանը, ամբաստանյալ Հայկ Մկրտչյանի հարազատներից մեկը, իսկ վերջում «Դրոյից» անջատված գործով մեղադրյալ Օհաննես [illegible]յանը: Վերջինս գործի վերաբերյալ ցուցմունք չտվեց, սակայն հարկ համարեց անդրադառնալ ԱԱՊԿ-ում տված իր նախաքննական ցուցմունքներից մեկին, որի [illegible] Ա. Մանուկյանի [illegible] եւ [illegible], բայց չի ստացվել»: [illegible] Օ. Գեւորգյանը հայտնեց, թե վախեցել է նրանց սպառնալիքներից:

Ա. Պ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է [illegible] տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
[illegible]
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պատկանում է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan Armenia 375010

digitised by A.R.A.R.@

տեղական

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ԱԺՄ-ն կողմնակից է արմատական փոփոխությունների

«Երկրորդ բեւեռ» ստեղծելու պահանջ

Ուսցույցային տարվա հետ ավարտին է մոտենում նաեւ քաղաքական 1995 թ., որը իրադարձություններով հարուստ էր: Իսկ տարվա վերջին՝ դեկտեմբեր ամիսը, բնորոշվում է կուսակցական համագումարներով:

Դեկտեմբերի 9-10-ը կայացավ ԱԺՄ 6-րդ համագումարը: Այն չի կարելի «տեղավորել» զուտ կուսակցական տարեվերջյան հաշվետվության շրջանակներում հետեւյալ պատճառներով՝ նախ ԱԺՄ համագումարով խախտվեց հայաստանյան ընդդիմության լռությունը, եւ երկրորդ՝ որոշակիացավ մի շարք ընդդիմադիր կուսակցությունների քաղաքական դիրքորոշումը թե իշխանությունների, թե միմյանց հանդեպ: Իշխանությունների հանդեպ ընդդիմության վերաբերմունքը հիմնականում համընկնում է, իսկ ինչ վերաբերում է ընդդիմադիր կուսակցությունների համագործակցության հնարավորությանը, ապա ելույթ ունեցող կուսակցությունների ներկայացուցիչներն այդ համագործակցությունը ոչ միայն հնարավոր, այլեւ անհրաժեշտ էին համարում: Համագումարում ելույթ ունեցան ՍԴԿ-ի նախագահ Արամ Սարգսյանը, ԳիԱրԲՄ-ի ներկայացուցիչ Ռաֆայել Ղազարյանը, ՍԻՄ-ից՝ Հայկ Բաբուխանյանը, Ազգային առաջադիմությունից՝ Ալբերտ Բաղդասարյանը: Չէին հրավիրվել «Հանրապետություն» բլոկի անդամ կուսակցությունները: Լսվեց ԱԺՄ նախագահի եւ վարչության հաշվետվությունը: Փոփոխություններ կատարվեցին ԱԺՄ կանոնադրության մեջ: Լսվեց ԱԺՄ վերստուգիչ հանձնաժողովի զեկուցումը: Փակ գաղտնի քվեարկությամբ ընտրվեց ԱԺՄ-ի վարչություն (19 հոգուց) եւ վարչության նախագահ: Համագումարը միաձայն վարչության նախագահ վերընտրեց Վազգեն Մանուկյանին: Համագումարն ընդունեց նաեւ մի շարք բանաձեւեր: 1-ին բանաձեւը վերաբերում է Հայաստան-Սփյուռք հարաբերություններին, ուր մասնավորապես ասված է. «ԱԺՄ-ն, արձանագրելով, որ Հայաստանում իշխող վարչախմբի քաղաքականությունը ոչ միայն չի նպաստում ազգային խնդիրների իրականացմանը, այլ հակառակը, իր էությամբ ուղղված է սփյուռքը պառակտելու, սփյուռքի ավանդական կառույցները քայքայելու, Հայրենիք-Սփյուռք կապը միմիայն իրենց կողմից երաշխավորված անձերի միջոցով իրականացնելու, սփյուռքի ֆինանսական կարողությունները սեփական դիրքերն ամրապնդելու համար եւ Հայաստանի ու սփյուռքի միջեւ պատնեշ ստեղծելու խնդիրներին, որի արտացոլումներից են. ՀՅԴ գործունեության կասեցումը եւ նրա անդամների հալածանքները, մի շարք նշանավոր սփյուռքահայ քաղաքական եւ հասարակական գործիչների՝ Հայաստան մուտքի արգելումը, ՌԱԿ-ը պառակտելու փորձերը, երկքաղաքացիության իրավունքի մերժումը, որը հատկապես հարվածում է մեծ ներուժ ունեցող Ռուսաստանում ծավալված հայ համայնքներին, ԱԺՄ-ն հայտարարում է իր վճռականությունը պայքարելու Հայաստանում ժողովրդավարական եւ իրավական պետության եւ Հայրենիք-Սփյուռք միասնության համար»:

Հաջորդ բանաձեւը վերաբերում է ՀՀ սոցիալ-տնտեսական կացության վերաբերյալ ԱԺՄ-ի դիրքորոշումը: Եւ վերջին՝ 3-րդ բանաձեւը վերաբերում է ՀՀ ներքաղաքական իրավիճակին: Այդ բանաձեւում ԱԺՄ-ն մասնավորապես արձանագրում է հետեւյալը. «1995 թ. հուլիսի 5-ից հետո Սահմանադրության հանրաքվեի եւ ԱԺ-ի ընտրությունների արդյունքները կեղծելու ճանապարհով ստեղծված իշխանության կուսակցությունը Հայաստանում շարունակում է ծավալել «նոր համակարգ», որի իրական բնութագրականներն են կոռումպացված իշխանությունը, հետամնաց տնտեսությունը, հասարակության պարտադրվող բարոյալքումը եւ ժողովրդի լայն զանգվածների համատարած աղքատացումը: Ակնհայտ է, որ այսպիսի Հայաստանը չի կարող դուրս գալ զարգացման ճանապարհ, չի կարող ապահովել իր անվտանգությունը, սատար կանգնել Ղարաբաղի անկախությանը եւ անխուսափելիորեն տարածաշրջանում ետ կմղվի վերջին շարքերը»:

Համագումարում «Հայաստանի Հանրապետությունում առկա քաղաքական եւ սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի մասին» զեկուցումով հանդես եկավ Վազգեն Մանուկյանը: Նա Հայաստանի քաղաքական կուսակցությունները դասակարգեց 3 խմբի՝ 1. Հիմնականում Ռուսաստանի հետ հույս կապող կուսակցություններ, 2. «Հանրապետություն» միավորման մեջ ընդգրկված, 3. Հայաստանում արմատական փոփոխությունների կողմնակից: Այս վերջին տեսակի մեջ նա ընդգրկեց ԱԺՄ-ն:

Անդրադառնալով Հայաստանի անկախությանը՝ Վ. Մանուկյանը նշեց, որ այսօր մեր անկախությանը որեւէ երկրից վտանգ չի սպառնում, մասնավորապես ոչ Թուրքիայի, ոչ Ռուսաստանի կողմից: Մյուս կողմից, պրն Մանուկյանը նախընտրում է հավասարակշռված քաղաքականություն Արեւմուտքի եւ Ռուսաստանի միջեւ եւ գտնում է, որ պետք է խորացնել Հայաստանի հարաբերությունները Իրանի հետ, իսկ Թուրքիայի հետ պետք է հաստատել առեւտրատնտեսական հարաբերություններ՝ չմոռանալով սակայն մեր քաղաքական վեճը:

Վազգեն Մանուկյանն ԱԺՄ-ի անունից կարեւորեց ժողովրդավարության խնդիրը: Նա նշեց, որ 88-ից հետո մեր ժողովուրդը վարժվել էր ազատությանը, դրանով նա համեմատվում էր եվրոպական երկրների հետ, սակայն «իշխանությունները օգտվեցին ստեղծված դժվարություններից եւ նրանց հաջողվեց ամենակարեւորը՝ իջեցնել մեր ժողովրդի քաղաքական մակարդակը»: Ըստ Վ. Մանուկյանի, մեր ներքին ազատությունը վերադարձնելու համար որեւէ երկիր չի կարող մեզ օգնել, այլ պետք է առկա լինի ժողովրդի ցանկությունն ու կամքը:

Այնուհետեւ ԱԺՄ նախագահն անդրադարձավ իրականացվող սոցիալ-տնտեսական քաղաքականությանը եւ ներկայացրեց դրա շուրջ կուսակցության դիտարկումները: Պրն Մանուկյանը խիստ բացասաբար գնահատեց իշխանությունների տնտեսական քաղաքականությունը, նշելով, որ «մեր իշխանությունները տնտեսական համակարգին մոտենում են ելնելով դարվինիզմի սկզբունքից՝ ուժեղն ավելի ուժեղ կդառնա, թույլը՝ մահանա»: Նա ընդգծեց, որ «Հայաստանում չկա տնտեսական մրցակցություն, իսկ «շուկա» ասվածը դատարկ բառ է»: Նա անդրադարձավ հարկային քաղաքականությանը եւ տնտեսության ստվերայնությանը:

Խոսելով ազգային խնդիրների մասին, Վ. Մանուկյանն ընդգծեց, որ «տնտեսությունը կարող է զարգանալ միայն այն դեպքում, երբ զարգացման հիմքում դրված է ազգայինը»:

Անդրադառնալով Ղարաբաղի խնդրին, պրն Մանուկյանը նշեց, որ Ղարաբաղի պահպանմամբ է պայմանավորված նաեւ մեր ժողովրդի ապագան: «Ոչ մի իրատեսություն, պրագմատիզմ չի կարող մեզ ստիպել հրաժարվել Ղարաբաղից, հակառակ դեպքում մեր ժողովուրդը կհիասթափվի ինքն իրենից»:

Վազգեն Մանուկյանն անդրադարձավ նաեւ Հայ դատի եւ Սփյուռքի խնդիրներին:

Այնուհետեւ ծավալվեց մտքերի փոխանակություն, որին մասնակցեցին ԱԺՄ վարչության (նախկին եւ ներկա) անդամներ, կուսակցության կառույցների ղեկավարներ, պատվիրակներ: Ելույթ ունեցողներից մի քանիսը նշեցին, որ կուսակցությունը պետք է իր առջեւ որոշակի հստակ խնդիրներ դնի եւ հասնի դրանց իրականացմանը: Միաժամանակ խոսք եղավ վարչության եւ տեղական կառույցների միջեւ գործուն կապի հաստատման անհրաժեշտության շուրջ:

Դեկտեմբերի 10-ի ուշ երեկոյան ԱԺՄ համագումարն ավարտեց աշխատանքը:

Դեկտեմբերի 22-23-ը կկայանա ՀՀՇ հերթական համագումարը, սակայն մինչ այդ էլ մենք կարող ենք արձանագրել հետեւյալ քաղաքական իրողությունը՝ Հայաստանում իշխանություններն ու ընդդիմությունը ստեղծել են երկու հակադիր քաղաքական բեւեռներ, այդ բեւեռայնությունն ավելի ցայտուն եւ ընդգծված կլինի առաջիկա նախագահական ընտրություններում:

ՆԱԻՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԿՈՐՈՒՍՏ

Հրաժեշտ Գրիգոր Բաղալյանին

Կիրակի օրը Հայաստանը հրաժեշտ տվեց արտասահմանում պատասխանատու առաքելություն կատարելիս վախճանված իր առաջին դիվանագետին: Բելգիայում հանրապետության դեսպանության դեսպանորդ խորհրդական, ՀՀ գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Գրիգոր Բաղալյանի սիրտը կանգ առավ դեկտեմբերի 5-ի լույս գիշերը Բրյուսելի հիվանդանոցներից մեկում, երբ բժիշկները պատրաստվում էին այն վիրահատել:

Ուրբաթ, դեկտեմբերի 8-ին հոգեհանգիստ տեղի ունեցավ Բրյուսելի Սուրբ Մարիամ Մագդաղենացի հայկական եկեղեցում, ուր դրված էր Գ. Բաղալյանի դագաղը՝ ծածկված եռագույնով:

Պատարագեցին Եվրոպայի հայրապետական պատվիրակ Գյուս արքեպիսկոպոս Նազգաշյանը եւ Հոլանդիայի հայոց հոգեւոր հովիվ Մանուել վարդապետ Երկաթյանը: Հոգեհանգստին ներկա էին Արեւմտյան Եվրոպայում ՀՀ ավագ դեսպան, Միացյալ Թագավորությունում եւ Բելգիայում հանրապետության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Արմեն Սարգսյանը տիկնոջ հետ, Ֆրանսիայում ՀՀ դեսպան Վիգեն Չիտեչյանը, ինչպես նաեւ Բելգիայի արտգործնախարարության ու ՆԱՏՕ-ի քարտուղարության աշխատակիցներ, Բելգիայի հայ համայնքի բազմաթիվ ներկայացուցիչներ: Հանգուցյալի դագաղին ծաղկեպսակ դրվեց Բրյուսելում հավատարմագրված դիվանագիտական կորպուսի անունից:

Ժամը 14:30-ին սգո արարողություն սկսվեց Բելգիայում Հայաստանի դեսպանատանը, ուր, ի նշան սգո, իջեցված էր ՀՀ պետական դրոշը, բացված էր սգո մատյան: Հայաստանի ներկայացուցչի հիշատակը այստեղ հարգելու էին եկել Բելգիայի թագավորական արքունիքի ներկայացուցիչը, երկրի արտգործնախարարը, ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղարի տեղակալ Ջոն Մոյսկին, Ռուսաստանի դեսպան Վիտալի Չուրկինը տիկնոջ հետ, ԱՊՀ անդամ մյուս պետությունների դեսպաններ, տասնյակ այլ երկրների դեսպաններ, դիվանագետներ, հայ համայնքի հարյուրավոր ներկայացուցիչներ: Ցավակցական ուղերձ էին հղել Բելգիայի թագավոր Ալբերտը ու թագուհի Պաոլան:

Հաջորդ օրը դեկտեմբերի 9-ին սգո թափորը Բրյուսելից ուղեւորվեց Ամստերդամի «Սխիպհոլ» միջազգային օդանավակայան, ուր Գ. Բաղալյանի հիշատակին եւս տուրք մատուցվեց միջազգային արարողակարգի կանոններին համապատասխան:

Կիրակի լույս գիշերը Գ. Բաղալյանի դին Ամստերդամ-Երեւան չվերթով բերվեց հայրենիք: Նրան ուղեկցում էին հանգուցյալի այրին՝ տիկին Ալա Բաղալյանը, որդին Աշոտը եւ դուստրը՝ Կարինեն, որը Բրյուսել էր մեկնել գույժը ստանալուն պես: Նույն ինքնաթիռով Երեւան վերադարձան Հայաստանի արտգործնախարար Վահան Փափազյանը՝ Շվեյցարիա եւ Բելգիա կատարած այցերի ավարտից հետո, փոխարտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը: Դիմավորողների թվում էին Գ. Բաղալյանի թաղման հանձնաժողովի անդամները՝ փոխարտգործնախարար Էդուարդ Ջուլյանի գլխավորությամբ, ԱԳՆ պաշտոնյաներ, հանգուցյալի հարազատներ ու ազգականներ:

Հրաժեշտի արարողությունը տեղի ունեցավ կիրակի օրը ՀՀ արտգործնախարարության շենքում, որն այս առիթով պատմության մեջ առաջին անգամ սգո հարդարանքի մեջ էր: Երկրորդ հարկի ճեմասրահում դրված էր հանգուցյալի փակ դագաղը ծաղկեպսակներով ու ծաղկեփնջերով շրջապատված: Գ. Բաղալյանի հիշատակը հարգելու էին եկել Հայաստանի Ազգային ժողովի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը, ԱԺ փոխնախագահ Արա Սահակյանը տիկնոջ հետ, նախարարներ Սերժ Սարգսյանը, Հենրիկ Քոչինյանը, Գագիկ Շահբազյանը, ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Շահեն Կարամանուկյանը, Երեւանի քաղխորհրդի նախագահ Վահագն Խաչատրյանը: Իրենց ցավակցությունները հայտնեցին տիկին Լյուդմիլա Տեր-Պետրոսյանը, Հայաստանում Ֆրանսիայի, Հունաստանի, Չինաստանի դեսպանները, ՌԴ ու Գերմանիայի գործերի ժամանակավոր հավատարմատարները: Սգո պահակ կանգնեցին ազգային անվտանգության նախարար Սերժ Սարգսյանը, ԱԳ նախարար Վահան Փափազյանն ու նրա տեղակալները, Արեւմտյան Եվրոպայում ավագ դեսպան Արմեն Սարգսյանը:

Գ. Բաղալյանի հուղարկավորությունը տեղի ունեցավ Երեւանի քաղաքային գերեզմանոցի պանթեոնում: Դամբանախոսով հանդես եկավ արտգործնախարար Վահան Փափազյանը: Նա նշեց հանգուցյալի բարձր մարդկային արժանիքները: Բաղալյանը գիտեր բարեկամություն ստեղծել, ասաց նախարարը: Իր հերթին, դեսպան Արմեն Սարգսյանը հուզմունքից խոսքում ընդգծեց Գ. Բաղալյանի հայրենասիրությունը, որի առանցքի շուրջ կառուցվում էին նրա մյուս առաքինի հատկանիշները:

Երախտիքի խոսքով ՀՀ ղեկավարության ու արտգործնախարարության, բոլոր ներկաներին դիմեց Գ. Բաղալյանի դուստրը՝ Կարինեն:

«ԱԶԳ»

Ջորջ Քեյ. «Հայաստանի ապագան այս տաղանդավոր երեխաներն են»

Երեւանի Վաղարշ Վաղարշյան փողոցում գտնվող Քրիստոնեական մշակութային կենտրոնը իր առաջին տարեդարձի տոնախմբության առիթով դեկտեմբերի 10-ի կիրակի օրը հարյուրավոր քաղաքացիներ, մտավորականներ, արտերկրից հյուրեր, դեսպանատների աշխատակիցներ էր հավաքել իր հարկի տակ: Նշանաբան ունենալով «Ճանաչիր Քրիստոսին եւ ճանաչեցրու ուրիշներին» պատգամը՝ Կենտրոնը անցած մեկ տարվա ընթացքում բազմաբնույթ գործունեություն է ծավալել զարգացած քաղաքացիներ եւ նոր սերունդ դաստիարակելու պատրաստությամբ հոգ տանելով նրանց հոգեւոր, մշակութային, ընկերային եւ ֆիզիկական դաստիարակության վերաբերյալ: Ավելի քան 600 երեխաներ դասերից հետո մասնակցում են օտար լեզուների ուսուցման, դպրոցական ու [illegible] խմբակների, ... համակարգչային, տեխնիկայի, ասեղնագործության, փայտամշակման, նկարչության, մարզական խմբակների պարապմունքներին: Դիլիջանում անվճար գործել է ամառային ճամբար նույնքան երեխաների համար: Կենտրոնի հիմնադիր ու նախագահ Լեւոն Պարտազճյանը, որ կազմակերպել էր եւ վարեց տոնախմբությունը, հնարավորություն տվեց ներկաներին ոչ միայն ականատեսը լինել անցած ժամանակաշրջանի ձեռքբերումներին, այլեւ անմիջական մասնակիցը դառնալ այդ գեղեցիկ միջոցառման:

Բոլորի նպատակն էր, ասաց նա, մեր երեխաների հոգեւոր, քրիստոնեական ուսուցումը, նրանց կտրել փողոցից, ստեղծել 2-րդ տուն եւ շնորհալիներին, տաղանդավորներին ասպարեզ հանել:

Օրվա բանախոս, «Մեծամոր» հիմնադրամի նախագահ Ջորջ Քեյը (Գարաբեդյան) հայտնեց, որ «3 տարի առաջ, երբ ատոմակայանին աջակցություն էի ուզում բերել, ծանոթացա նաեւ դպրոցների երեխաների հետ: Համոզմունքս այն էր, որ այս

երկրի ապագան այս տաղանդավոր երեխաներն են (ոչ ատոմակայանը, ոչ ծենճակայանները)»: Նշելով ամերիկյան կառավարության մարդասիրական օգնության կարեւորությունը, բարձր գնահատելով ռուսական կառավարության աջակցությունը ատոմակայանի վերագործարկման աշխատանքներին, ինչպես նաեւ բազմաթիվ երկրների ու բարեգործների աջակցությունը, նա մասնավորապես բարձր գնահատեց ամերիկյան մի հույն գիտնականի գործունեությունը, որ միացավ «Մեծամոր» ֆոնդին, այժմ էլ շարունակում է օգնել: Ջ. Քեյը Կենտրոնի ստեղծումը հնարավոր համարեց «Լ. Պարտազճյանի ներշնչանքով, որ 4 տարի առաջ եկավ Հայաստան եւ ծառայում է իր ժողովրդին»:

Շնորհավորանքի եւ բարեմաղթանքի խոսք ասաց Արարատյան Հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ տեր Գարեգին արքեպիսկոպոս Ներսիսյանը: Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի խոսքը ներկայացրեց Վազգեն աբեղան: Հրապարակվեցին միջազգային բազմաթիվ կազմակերպությունների շնորհավորական նամակները: Բոլորն էլ փաստում էին, որ Քրիստոնեական մշակութային կենտրոնը հավատարիմ իր պատգամներին, հաջողությամբ կշարունակի իր առաքելությունը:

ՅՈՒՐԻ ՄԱՆՎԵԼՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Գրական կյանք

– Ստեղծագործել սկսել եմ 60-ականներին եւ կարելի է ասել՝ դեռեւս դպրոցի անմիջապես անցել եմ մանկության հուշերին եւ այդ բնույթից անբաժան եմ առ այսօր, երբ արդեն վաղուց հրաժեշտ եմ տվել այդ տարիներին... Հասկանալի է, որ ձեզ համար մանկությունն ընդամենը ինչ-որ շրջան չէ կենսագրության մեջ...

– Ամեն ինչ սկսվում է մանկու- զբաղմունք է:

– Դուք անցյալի ոճ, ձեռագիր ունեցող բանաստեղծ եք. այդ առումով ունեցե՞լ եք ձեր նախասիրած հեղինակը կամ միգուցե, հեղինակները...

– Երկար պատմություն է: Արմատները դարձյալ խրված են մանկությանս աշխարհի մեջ. քույրերիս ջանքերով գրել-կարդալ սովորել եմ դեռեւս 4 տարեկանում եւ առաջինը, ինչ կարդացել եմ, Վահան

հեղափոխությունների եւ ընդհանրապես կտրուկ փոփոխությունների մասին... Ընդհանրապես չկա մանրուք, այլ ձանձրույթ, գռեհկություն, որից ինքս էլ եմ խորշում եւ որոնցից ձգտում եմ հեռու պահել իմ ընթերցողներին...

– Ի՞նչ կասեք ժամանակակից գրականության, նրա ընթացքի ու զարգացման հնարավորությունների մասին:

– Վերջին յոթ-ութ տարիների ըն-

զգալի հասված ակամա նվիրվել է կուսակցական գործունեության... Հուսամ, որ սա ժամանակավոր «հիվանդություն» է եւ կվերանա պետության կայացման եւ ժողովրդի բարեկեցության աճի հետ միասին:

– Որքան գիտեմ, իսպաներենից թարգմանում եք «Դոն Կիխոտը»...

– Դադար եմ տվել լավ օրերի սպասումով... Այդպիսի ծավալի աշխատանք ավարտի հասցնելու հա-

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

«Ամեն ինչ սկսվում է մանկությունից...»

Հովհաննես Գրիգորյանը շարունակում է ապրել գրական լիարժեք կյանքով

Բավական է կարդալ նրանից մեկ-երկու տող, ի դեպ, ոչ միայն բանաստեղծություններից, այլեւ հրապարակախոսական, գրական, քննադատական հոդվածներից ու ակնարկներից եւ նույնիսկ... թարգմանություններից, որպեսզի անմիջապես հասկանաս, որ գործ ունես Հովհաննես Գրիգորյանի հետ: Եվ բավական էր ժամանակից լինել նրա 50-ամյակին նվիրված ՀԳՄ միջոցառմանը, հասկանալու, որ նույնիսկ հոբելյանական հանդիպումը բանաստեղծի համար սովորական գրական աշխատանքային ընթացք էր, տարբերությամբ, որ նա այդ պահին ստեղծագործում էր «ոտի վրա», բայց եւ այնպես կարողանալով ներկաներին համակել տխրության եւ հումորի այն անբացատրելի, անկրկնելի մթնոլորտով, որն այնպես բնորոշ է նրա պոեզիային... Դժվար ժամանակներ են, սակայն հասունության շրջանը թեւակոխած բանաստեղծը շարունակում է ապրել գրական լիարժեք կյանքով, արդեն եղածին ավելացնելով նոր գրքեր, ընդլայնելով իր ստեղծագործության ոճական ու ժանրային սահմանները:

թյունից եւ այնտեղ փնտրիր ես հետագա բոլոր տարիների ցավերի եւ ուրախությունների արմատները... Եվ ընդհանրապես, պատմիր ինձ մանկությունդ եւ կասեմ, որ դառնալու այլեւս ոչինչ չի մնա: Տարիների հետ իմ մեջ գնալով առավել խորանում է այն համոզումը, որ կյանքիս բոլոր կարեւոր իրադարձությունները կապվել են այն ժամանակ: Չեմ կարծում, թե սա զուտ բանաստեղծական տրամադրություն է, ամենեւին պատահական չէ, որ այս հարցում իրար հետ համամիտ են ոչ միայն բանաստեղծները ու արվեստի մարդիկ, այլեւ հոգեբանները ու հոգեբույժները, իսկ վերջին շրջանում բժիշկները ընդհանրապես...

Այո, պատճառները հիմնավոր են, որոնցից ոչ հազվադեպ դուրս չեմ գալիս մանկությանս աշխարհից, թեեւ այդ աշխարհը հիմա առավել գերեզմանոց է հիշեցնում: [illegible] առաջին տասնամյակների Լենինականից գրեթե ոչինչ չի մնացել երկրաշարժից չխնայեց ոչ մանկապարտեզը, ուր ինչ-որ մի կարճ ժամանակ հաճախել եմ, ոչ դպրոցը... դողացող ծնկներով կանգնել էի ավերված դպրոցիս առաջ. նախկին տակ ծածկված, դեռ ու դեռ ջրփրփված տետրակներ էին, պատառոտված պաստառներ, փոքր բարակ անտեր պայուսակներ... Մեխանիկորեն վերցրեցի պայուսակներից մեկը, մարեղի փոքրին, ներքո նայեցի եւ կոտրատված, պատառոտված [illegible] տետրակներից առավել հոգիս խռովեց «Բանվոր» թերթի կես էջով խնամքով փաթաթված հաց ու պանրի փոքրիկ պատառը... Գուցե կերած չէին, մտածում էի, գուցե կերած լինեին...

– Ճանը, չհասցված պատկեր է... Մեզ եւ դուք ձեր կյանքը բաժանել եք շրջանների՝ մանկության աշխարհ, պատանություն, հասունություն... Իսկ կարելի՞ է ձեր ստեղծագործությունը բաժանել շրջանների:

– Իհարկե կարելի է, ի վերջո, կյանքի տարբեր շրջանները տարբեր են անդրադառնում գրական աշխատանքի վրա, սակայն ամենակարեւորն այդ աշխարհների սահ- [illegible]

Տերյանի բանաստեղծություններն են եղել, առա ընդունվել եմ Վահան Տերյանի անվան դպրոցը, սկզբից եւեթ համոզված, որ այդ դպրոցում սովորողները պարտավոր են բանաստեղծ դառնալ... Այդ տարիներին Տերյանին, բնականաբար, չէի կարող լիովին ըմբռնել, բայց գրեթե ամբողջ գիրքն անգիր էի արել, ինչ-որ անբացատրելի հմայքով ինձ գրավում էին նրա բանաստեղծությունների նրբագեղ կոկիկությունը, գեղեցիկ բառերի հղկված շարքերը... Նույն նույն պատճառով եւ ժամերով թափառում էի լենինականյան եկեղեցիների ներսում ու շուրջ բոլորը՝ հմայված սեւ տուֆ քարերի հղկվածությամբ, ծեփերի կատարելությամբ, հոգեւոր երգեցողության քաղցրալի մաքրությամբ... Եվ այսպես, մի կողմից եռապատերազմյան Լենինականի կոպիտ բարքերն էին, բարբառի բարբարոսական երանգը, անբուժ տղամարդկանց մռայլ դեմքերը, քաղաքի քարերի վրա կռիվները, օրեցօր զոհերի վայրագությունները, անիրավ, չար ու գռեհիկ ընկերությունը եւ մյուս կողմից Տերյանի նրբագեղ տողերը, եկեղեցիների սեւ կատարելությունը, հոգեւոր խորունկ երգեցողությունը... Ես չէի կարող ընտրել մեկը եւ մյուսը քաղել... Արդյունքում այդ երկու խառնաշփոթ աշխարհներն իմ ստեղծագործության մեջ խառնվել ու միահյուսվել են իրար եւ ստացվել է այն, ինչ որ ստացվել է... Չգիտեմ նշանավոր ֆրանսիացիներից ով մեկն է Ազնավուրի ձայնը բնութագրել որպես օղերայի եւ գլյուկոզի խառնուրդ... Կարծում եմ, որ այդ գնահատականը ճշգրիտ է նաեւ իմ «ձայնի» համար...

Իսկ ուսուցիչները, որոնցից սովորել եմ պատանության տարիներին, բազմաթիվ են՝ Չիխանից սկսած մինչեւ Էզրա Փաունդ, Պրեւեր եւ Էլիոտ...

– Ձեր բանաստեղծությունները կարդալիս թվում է, թե շրջապատի ոչ մի մանրուք չի խուսափել ձեր հայացքից եւ եթե ձեր տողերը վերածվեին նկարի, ապա կտեսնեինք պատկերներ, որոնց կողքով բազմիցս անցել ենք ու... չենք նկատել:

– Չգիտեմ, միգուցե ծնունդով եմ պարտական [illegible]

բացվում հայ իրականության մեջ տեղի ունեցած փոփոխությունները զավեշտա-ողբերգական փոփոխություններ մտցրեցին հայ գրականության մեջ: Պատճառն այն է, որ այն հեղափոխական իրադարձությունները, որոնք վերջերս տեղի ունեցան մեր հանրապետությունում, աշխարհի բոլոր քիչ թե շատ քաղաքակիրթ երկրներում տեղի են ունեցել... 100 տարի առաջ եւ հետեւաբար, իրենց համապատասխան արտացոլումը գտել դարասկզբի գրականության, այդ թվում նաեւ հայ գրականության մեջ: Այս ուշացման արդյունքն այն եղավ, որ օրինակ, հայ այնպիսի գրող, ինչպիսին Պերճ Պռոշյանն է, որը մինչեւ բոլորովին վերջերս բարեհաջող կերպով ռեալիստ գրող էր համարվում, այժմ արդեն ստիպված է տեղ զիջել Ժյուլ Վեռնի եւ այլ ֆանտաստ գրողների կողքին, որովհետեւ նրա «Հացի խնդրում» եւ մյուս այլ գործերում նկարագրված դեպքերն ու դեմքերը, ինչպես Ժյուլ Վեռնի պատմվածքում, կյանքի կոչվեցին գրեթե մեկ հարյուրամյակ հետո... Այնպես որ, եթե մեր ներկայիս ընթերցողներն ուզում են իրենց կյանքն ու գործունեությունը արտացոլող վեպ կարդալ, ապա թող անմիջապես ձեռնամուխ լինեն «Ցեղեր» ընթերցանությանը: Առավել հետաքրքրական է ֆանտաստ գրողի կարգավիճակում հայտնված մեր մյուս գրողի Ալեքսանդր Շիրվանզադեի ճակատագիրը, նրա «Քաոսում» եւ «Պատվի համար» պատկերված իրադարձությունները մեր հանրապետությունում կծավալվեն լավագույն դեպքում մեկ տասնամյակ հետո, երբ իհարկե դեռեւս նոր նոր սկզբնավորված գործընթացը հաջող ավարտ ունենա... Այնպես որ, ներկայիս հայ գրողների այն փաղանգը, որը համարում է, թե մեր իրականությունը հարազատորեն արտացոլելու գրողի կոչմանը, անորոշ ժամանակով զրկված է անելիքից... Իսկ մյուսները, այդ թվում նաեւ ես, շարունակելու են այն գործը, ինչով զբաղվել են տասնամյակներ շարունակ...

– Վերջերս անհանգստություն հայտնեցիք հայ գրական մամուլի մասին:

– [illegible]

մար պայծառ լույս, ջերմություն եւ ուժեղ սնունդ է հարկավոր... Բայց պարապ չեմ մնացել անցուցս ավարտեցի միջնադարի իսպանական գրականության լավագույն երկերից մեկի թարգմանությունը Ֆերնանդո դե Ռոխասի «Սելեստինան», մնում է հրատարակիչ գտնել...

– Ձեր հոբելյանական երեկոյի ժամանակ մանկությունից հիշարժան հուշ ներկայացրիք. «հայ գրողների մեծամասնության անվան հետ հնչում էր «վաղամեռիկը» եւ ես կարծում էի, թե դա ընդհանուր ու պարտադիր հատկանիշ է հայ գրողի համար»... Փոխվե՞լ է ձեր վերաբերմունքն այդ «հատկանիշի» նկատմամբ:

– Ցավոք ոչ: Եվ արդեն մեծ նվաճում է հայ բանաստեղծի համար, երբ նշվում է 50-ամյակը... Նրա կենդանության օրոք Մ. Չիլոյան, Ռ. Ձեկյան, Ա. Ավոյան, Տ. Հովհաննիսյան, Ն. Բաղդասարյան, կարելի է երկար շարունակել մերօրյա վաղամեռիկների այս սգավոր ցուցակը: Ավաղ, ավելի է նրանցամբ վաղամեռիկների եւս մի ցուցակ, ոչ պակաս սգավոր, որի անդամների հոգիները վաղուց հրաժեշտ են տվել գրական աստղերեզին, իսկ մարմինները աշխույժ գործունեություն են ծավալել պաշտոնական, կուսակցական, քաղաքական, առեւտրական եւ այլ դաշտերում...

– Վերջերս ընտրվեցիք Թեկեյան մշակութային միության փոխնախագահ: Ի՞նչ ծրագրեր ունեք: Եվ մեր հարցազրույցի ավարտին մի քանի խոսք ձեր գրական ծրագրերի մասին:

– Կարծում եմ, որ ատենապետի Ժ. Դովլաթյանի հետ միասին կարելի է իրականացնել ցանկացած ծրագիր... Ամենակարեւորը, որպես ԹՄՄ-ի օրգան գրական-գեղարվեստական հանդես ստեղծելն է եւ ապա սերտացնել համագործակցությունը մշակույթի նախարարության, ստեղծագործական միությունների, մշակութային այլ կազմակերպությունների հետ... Ինչ վերաբերում է գրականին հրատարակիչների ձեռքին է բանաստեղծություններիս նոր ժողովածուն, [illegible]

[illegible]

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

«Ազգ» թերթի խմբագրութեանը

Ձեր թերթի ս.թ. դեկտեմբերի 5-ի համարում հանգուցեալ Մովսէս Գորգիսեանի մասին տպագրուած յօդուածում խօսւում է նաեւ 1988 թ. մայիսի 28-ին Օպերայի հրապարակում եռագոյնը պարզելու մէջ նրա մասնակցութեան մասին: Քանի որ տարիներ շարունակ տարբեր աղբիւրներով զանազան տեղեր դա կրկնւում է, ներկայացնում եմ իրողութիւնը:

Հայաստանի Հանրապետութեան 70 ամեակի տօնակատարութիւնը 1988 թ. մտայղացել, նախապատրաստել եւ կազմակերպել եմ ես, երբ իրերի բերումով ԱԻՄ-ի փաստացի ղեկավարն էի:

Իմ մերձաւորագոյն օգնականը Մեխակ Գաբրիէլեանն էր, բայց տօնակատարութեան նախապատրաստմանը գործուն մասնակցութիւն ունեցան նաեւ Սամուէլ Սեդրակեանը, Գարեգին Միքթարեանը, Ռուբէն Մնացականեանը (Եռագոյն պաստառների վրայ փոխանցեց գրածս կարգախօսները), Սամուէլ Գէւորգեանը, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ երիտասարդներ եւ ուսանողներ, ԱԻՄ-ի անդամներ ու համակիրներ, որոնց ընդունումն ու յանձնառութիւններ էր տալիս Մեխակ Գաբրիէլեանը (ես գործում էի ընդհատակում):

Երբ մայիսի 28-ին մնում էր մի քանի օր, Մեխակն ինձ ասաց, որ ճիշտ կանենք մայիսի 28-ը նշենք առանց եռագոյնների, քանի որ չգիտեմ ում միջոցով միաւորման անդամներին զգուշացրել են, որ եթէ այդ օրը եռագոյն լինի, զինւորները դիպուկ տանկերով ժողովրդին հրապարակից կքշեն: Իմ վճռական պահանջով որոշեցինք առանց եռագոյնի հանրահաւաք չանել:

Հանրահաւաքը բացեց ու որոշ ժամանակ վարեց Մեխակ Գաբրիէլեանը: Բացման խօսքից յետոյ նա ձայնը տուեց Մ. Գորգիսեանին, որը կարդաց հայոց զոյգ կաթողիկոսներին, բոլոր կուսակցութիւններին եւ համայն հայութեանն ուղղուած հայ հասարակութեան նամակը, որը գրել էի՝ ստորագրութիւններ հաւաքելու կերպով տօնակատարութեան գաղափարը տարածելու եւ հիմնաւորելու համար («Ղարաբաղ» կոմիտէն դէմ էր մայիսի 28-ը նշելուն՝ պատճառաբանելով թէ դա կը խանգարի Արցախի վերամիաւորման պայքարին):

Նամակի ընթերցումից յետոյ (որ հայութեանը կոչ էր անում այսուհետեւ ամեն տարի մայիս 28-ը նշել միասնաբար) Մ. Գաբրիէլեանը յայտարարեց, թէ նամակի տակ ստորագրել են մօտ 1500 հոգի: Այդ հարթակից դրօշակակիրներին ակնարկեց եռագոյնները պարզել:

Երիտասարդները պարզեցին ոչ թէ մէկ, այլ եօթը եռագոյն, որոնցից երեքը փակցրեցին հարթակին (օպերայի թատրոնի դռներին ու պատին): Դրանից յետոյ հարթակ բարձրացած իշխանութեան մարդիկ փորձեցին հանրահաւաքը խանգարել: Կարծեմ հէնց այդ խառանցման պահին Գորգիսեանը Մեխակի ձեռքից ձայնափողը խլեց, սկսեց ինքը վարել հաւաքը: Հանրահաւաքի աւարտին ուսանողների ու աշակերտների մի ստուար խումբ, որոնց մէջ նաեւ Գորգիսեանը, եռագոյնը պարզած քայլում էին Օպերայի հրապարակի մերձակայ փողոցով:

Այսպիսով՝ նա ոչ թէ Օպերայի հրապարակում եռագոյնը պարզողներից է եղել, այլ Մ. Գաբրիէլեանի հետ միասին՝ հանրահաւաքը վարողներից մէկը՝ իր վրայ վերցնելով այդ ժամանակ խիստ պատժելի պատասխանատուութիւն:

Յօդուածում նաեւ նշւում է. «Հայրենիս խօսք ունէր Գորգիսեանը՝ «Գերուած ենք, բայց ստրուկ չենք»: Կուզենայի ընթերցողն իմանար, որ այդ միտքը Վահան Տէրեանի՝ «Մի խառնէք մեզ ձեր վայրի արջի ցեղերին» յայտնի [illegible] 13-րդ տողն է:

Բնագրում այսպէս է.

«Գերուած ենք մենք, բայց ոչ ստրուկ, գերուած մի արծիւ,

– Չարութեան դէմ վեհափառ միշտ, վատի դէմ ազնիւ»:

[illegible]

■ Նշում: [illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

Այս հաղթահասակ մարդու ամեն ինչն արքայական է, հողակալվածները, տները, հրաղուրանները...

«Հարիրիի կայսրությունն» ընդգրկում է առանձնատներ եւ պալատներ Ռիադում եւ Փարիզում, Ջեդդայում եւ Մոնակոյում, Դամասկոսում եւ Լոնդոնում, երկնաքերեր Նյու Յորքում եւ Հյուսթոնում, դրամատներ եւ ամենազանազան հաստատություններ, հեռուստատեսային եւ ռադիոընկերություններ, թերթեր եւ ամսագրեր տարբեր երկրներում: Նրա փողերը ներդրված են առեւտրական եւ շինարարական ընկերությունների եւ զբոսաշրջության կենտրոնների, ապահովագ-

ԼԻԲԱՆԱՆ

Վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրիի երեւույթը

րական գործակալությունների մեջ:

Չարախոսները՝ Լիբանանի վարչապետի մասին ասում են, որ նա մտնում է աշխարհի 100 ամենահարուստ մարդկանց ցուցակի մեջ եւ որ մինչեւ կառավարությունը գրավելը նա գնեց Լիբանանի կեսը, իսկ այժմ էլ, իբր, պաշտոնն օգտագործում է, որպեսզի գնի մնացածը:

Հարիրին հարուստ մարդ դարձավ պատահմամբ: Ամեն ինչ սկսվեց այն բանից, երբ 1965 թվականի մի գեղեցիկ օր Լիբանանի հարավում՝ Սայդա նավահանգստի մոտ բնակվող խեղճ ֆերմերի որդին Բեյրութի արաբական համալսարանում ընդհատեց ուսումը եւ երջանկություն որոնելու համար մեկնեց Սաուդյան Արաբիա:

Ռաֆիկը սաուդյան շինարարական ընկերությունում աշխատեց որպես հաշվապահ: Այստեղ նա ծանոթացավ Նասեր Ռաշիդի հետ՝ թագավորի քաղաքաշինության հարցերով խորհրդականի հետ, որն ըստ արժանվույն գնահատեց երիտասարդ լիբանանցուն:

Հարիրիի բախտը բերեց 1977-ին, երբ սաուդյան թագավոր Խալեդը ցանկացավ Թաեֆ հանգստյան քաղաքում կառուցել մի հյուրանոց, որտեղ պիտի տեղի ունենար Իսլամական կոնֆերանսի կազմակերպության խորհրդակցությունը: Գործարքը առաջարկվել էր շինարարական առաջատար ընկերություններից մեկին, որը սակայն հրաժարվեց խիստ պայմանից՝ հսկայական հյուրանոցը կառուցել 6 ամսում: Այդ ժամանակ ընտրությունը ընկավ «Օժե» քիչ հայտնի ընկերության վրա, որը պատկանում էր Ռաֆիկ Հարիրիին:

Թագաժառանգ արքայազնի եւ ապագա Ֆահդ թագավորի հետ հանդիպումը կտրուկ կերպով փոխեց հաշվապահի կյանքը: Ժամանակին կատարելով դժվարագույն գործարքը, Ռաֆիկը ձեռք բերեց սաուդցիների կառավարող ընտանիքի վստահությունը: Այն ժամանակ, երբ աճող բիզնեսմենը օրական քնում էր 2-3 ժամ, երբեմն հենց շինհրապարակում, առանձնապես կարեւոր էր փխրուն պաղեստինուհի Նազեկի սատարումը, որը դարձավ Ռաֆիկի երկրորդ կինը: Նրա սիրո եւ հավատարմության պարգեւը հետագայում դարձան անհավատալիորեն թանկարժեք զարդերը եւ տները Փարիզի, Ռիադի կենտրոններում, որտեղ եւ նա բնակվում է երեխաների հետ, ժամանակ առ ժամանակ հայտնվելով Բեյրութում:

Թաեֆյան հյուրանոցից հետո «Օժեն» կառուցեց տասնյակ օդանավակայաններ, պալատներ, հիվանդանոցներ, Սաուդյան Արաբիայում, Սիրիայում, Պարսից ծոցի երկրներում: Հարիրին եւ Ֆահդ թագավորը մտերիմ բարեկամներ դարձան: Լիբանանի ապագա վարչապետը արժանացավ հազվագյուտ եւ հեղինակավոր պարգեւին՝ սաուդյան քաղաքացիությանը: Նա ստացավ շեյխ տիտղոս...

Արաբական աշխարհի միապետական բարձրաստիճան շրջաններում շփվելը կնիք դրեց Հարիրիի վարքագծին: Նրա որդիները ողջունելով հայրիկին համբուրում են նրա ձեռքը, որը բոլորովին տիպական չէ ժողովրդավարական Լիբանանին: Սաուդյան Արաբիայում անցկացված գրեթե 30 տարիներն ազդեցին վարչապետի խոսակցական լեզվի վրա, որը հաճախ անցնում է այնտեղի բարբառին՝ գրգռելով փյունիկեցիների մեծամիտ հետնորդներին:

Ի տարբերություն լիբանանյան մեծամասամբ ժլատ բիզնեսմենների, Հարիրին օժտված է առատաձեռնությամբ: Այսպես, Ժնեւում ավագ որդու շքեղ հարսանիքից հետո (վարչապետը չորս տղա եւ մեկ դուստր ունի) պատգամավորներից մեկը նկատեց, որ Հարիրիի հակումները, մեղմ ասած, անհամեստ են, քանի որ լիբանանցիների մեծամասնությունը հազիվ է ծայրը ծայրին հասցնում: Այդ մասին հայտնի դարձավ Հարիրիին, եւ տասնօրյա հաջորդ օրը երիտասարդ ամուսիններին հրամցված արքայական նվերները հանձնվեցին Լիբանանի բնակչության սոցիալական օգնության հիմնադրամին: Մի ուրիշ օրինակ. գլխավորելով նախարարների կաբինետը, Հարիրին նրա բոլոր անդամներին նվիրեց մեկական «Մերսեդես 600» ավտոմեքենա: Նա իր գրպանից վճարում է կրթաթոշակներ սովորող երիտասարդությանը, ինչպես նաեւ լրացուցիչ հավելումներ՝ լիբանանյան համալսարանների պրոֆեսորներին:

1982 թվականից, երբ սկսվեց իսրայելական ներխուժումը, Հարիրին սկսեց խաղալ նաեւ քաղաքական դեր: Նա իր վրա վերցրեց առաջին հայացքից համեստ դեր՝ օգնել Լիբանանում Ֆահդ թագավորի միջնորդին:

Մեծ քաղաքականությունում առաջին քայլերը հաջողություն ունեցան: Հարիրիին լավ ընդունեցին ոչ միայն մահմեդականները, այլ նաեւ քրիստոնյաների ճամբարում: Այդ ժամանակաշրջանում նա սերտ կապեր հաստատեց ամերիկացիների հետ, հատկապես Ռոբերտ Մակֆարլեյնի եւ Ռիչարդ Մերֆիի՝ Ռեյգանի թիմի կարեւորագույն դեմքերի հետ:

Հարիրին ճանաչվեց նաեւ Դամասկոսում, որը միջամտել էր լիբանանյան իրադարձություններին: Այնտեղ նա բարեկամացավ սիրիական «Թիվ 2-ի»՝ Աբդել Հալիմ Խադդամի հետ: Հարիրին էր, որ զբաղվեց Հաֆեզ Ասադի նոր պալատի շինարարությամբ, որը կառուցվեց սաուդյան փողերով:

Այսպիսով, 80-ականների սկզբին միլիարդատերն արդեն կատարում էր Վաշինգտոնի, Դամասկոսի, Ռիադի եւ Բեյրութի միջեւ միջնորդի դերը: Լիբանանի համար կարեւոր Թաիֆյան բանակցություններում Հարիրին փաստորեն դարձավ համաձայնագրերի «կնքահայրը»: Որպեսզի որոշեն Լիբանանի ճակատագիրը սաուդյան այդ քաղաք իրենց արտագնա նստաշրջանին ժամանեցին լիբանանյան խորհրդարանի 62 պատգամավոր: Նա ակտիվորեն մասնակցեց քաղաքական փոխզիջման բանաձեւի մշակմանը, որը վերջ դրեց Լիբանանում քաղաքացիական պատերազմին:

1992-ի հոկտեմբերին Լիբանանում համընդհանուր գործադուլները ծայրահեղ սրեցին քաղաքական իրադրությունը: Մեկը մյուսի հետեւից տապալվեցին կաբինետներ, ներառյալ մեջ մեղադրված Օմար Քարամեի եւ Ռաշիդ Սոլհի կառավարությունները: Սիրիամետ գործիչներ՝ նախագահ Իլյաս Հրաուիին եւ խորհրդարանի խոսնակ Նաբիհ Բերիին, ոչինչ չէր մնում, քան «եռյակի» թափուր տեղը շնորհել մի ուժեղ անձնավորության: Եվ հենց որ մայրաքաղաքում սկսեցին լուրեր տարածվել Դամասկոս Հարիրիի գաղտնի այցի մասին, Բեյրութին տիրեց համընդհանուր խանդավառություն: Ուշ գիշերով Հարիրիին դիմավորեց նրա կողմնակիցների բազմությունը: Միլիարդատերը համաձայնվեց դառնալ վարչապետ:

Քաղաքացիական պատերազմին մասնակցած բոլոր զինված կազմավորումները լուծարվեցին: Ամրապնդվեց ազգային բանակը: Լիբանանյան ֆունտի կուրսը միանգամից բարձրացավ 25 տոկոսով: Սակայն ամենագլխավորը եղավ այն, որ լիբանանյան վարչապետին հավատացին լիբանանյան վտարանդիները, որոնք ազգային դրամատներ տեղափոխեցին երկրին այդքան անհրաժեշտ 6,5 միլիարդ դոլարը:

Հարիրիի ծրագրի մեխը դարձավ պատերազմից ավերված Բեյրութի գործարար կենտրոնի վերակառուցման նախագիծը, որն արժեր 10 միլիարդ դոլար: Այն ձեռնարկեց իրականացնել «Սոլիդեր» բաժնետիրական ընկերությունը, որը Հարիրիի աջակցությամբ ստացավ կառավարական կարգավիճակ:

«Երբ մենք ուզում ենք Բեյրութին վերադարձնել երբեմնի ֆինանսական եւ գործարար կենտրոնի դերը, մենք հապաղելու իրավունք չունենք», հայտարարեց նա: Արհամարհելով Լիբանանի պետական կառուցվածքի կոնֆեսիոնալ համակարգը, որի համաձայն հաշվի էր առնվում նաեւ խեւառաջ կրոնա-ցեղական պատկանելությունը, Հարիրին կառավարությունում խաղադրույքը դնում էր պրոֆեսիոնալիզմի վրա: Իրեն հավատարիմ մարդկանց նա նշանակեց կարեւորագույն պաշտոններում: Իսկ այն տեղ, որտեղ դա չէր հաջողվում, վարչապետը ստեղծեց պետնախարարներից, խորհրդականներից կազմված զուգահեռ աշխատակազմ:

Հարիրիին բռնամորեն ընդունեցին «Հեզբոլլահ» շիա խմբավորման լիդերները: Նոր վարչապետի գործողություններում նրանք տեսան Լիբանանի իսլամացման իրենց նախագծի տապալման սպառնալիքը: Վարչապետի ամենախոցելի տեղը մնում է սոցիալական քաղաքականությունը: Թվում է, որ վարչապետը երբեմն չի լսում արհմիությունների կտեսաբանները, իսկ նրանց ղեկավարներին ընկալում է որպես դասալիքաբանների:

Գիտակցելով, որ իր հակառակորդները կարող են դիմել ամենահանդուգն քայլին եւ հիշելով իր նախորդներ Բաշիր Ժմայելի, Ռաշիդ Քարամեի, Ռենե Մուավադի ողբերգական ճակատագիրը, որոնք զոհվեցին մարդասպանների ձեռքով, Հարիրին հենց սկզբից դիմեց անվտանգության խիստ միջոցների: Նա մի քանի միլիոն դոլար ծախսեց կառավարական նստավայրի ապահովության համար: Անձնական 40 թիկնապահներ օր ու գիշեր վարչապետին ուղեկցում են վեց զրահապատ «Մերսեդեսներով»: Թե որի մեջ է գտնվում շեյխ Ռաֆիկը, չգիտեն նույնիսկ անվտանգության ծառայության բարձրաստիճան պաշտոնյաները: Նախազգուշությունն ավելորդ չէ, հատկապես այն պայմաններում, երբ նրա կառավարությունը որոշել է վերջ դնել թմրաբիզնեսին Բեքաա հովտում:

Ձբաղեցնելով վարչապետի պաշտոնը, Հարիրին հասկացնել տվեց, որ ինքը եկել է երկար ժամանակով:

«Ես պատասխանատու չեմ, թե ինչ է եղել ինձնից առաջ: Ես պատասխանատու եմ, թե ինչ է Լիբանանում կատարվում այն պահից, երբ զբաղեցրել եմ վարչապետի բազկաթոռը»:

Պատրաստեց Հ. ԼՈՒՍՅԱՆ

ԻՐԱՆ

«Ամենից էժան ու հուսալի նավթուղին՝ Իրանով»

Երկու ամիս առաջ Իրանի միջազգային մեկուսացմանը ձգտող ԱՄՆ-ի կառավարության ճնշման ներքո Միջազգային կոնսորցիումը [illegible] նույնիսկ չէր էլ քննարկում Ադրբեջանի կասպիական նավթի արտահանման հարավային, այսինքն Իրանի տարածքով անցնող երթուղին: Սակայն որոշ փորձագետներ համարում են, որ նավթի արտահանումը Իրանի արդեն իսկ գոյություն ունեցող նավթամուղերով ավելի [illegible] տեղի կունենար եւ ավելի էժան կարժենար: Իրանի նավթարդյունաբերության նախարար Ղոլամ [illegible] Աղազադեն երեկ ունեցած [illegible] Թեհրանում տեղի ունեցող Կասպ[illegible] ծովի [illegible] նավթի եւ գազ[illegible] ռեսուրսների [illegible] նվիրված միջազգային կոնֆերանսում [illegible] ցանկացել է, որ [illegible] երթուղու հարցը նորից քննարկման առարկա դառնա: Նախարար Աղազադեն ասել է, թե Իրանը Ադրբեջանին, Ղազախստանին, [illegible] եւ Թուրքմենստանին այլ երկրներին իրենց նավթն ու գազը արտահանելու փորձում օգնելու նպատակով իր նավթամուղերն ու նավթավերամշակման կոմբինատներն, ինչպես նաեւ Պարսից ծոցի իր նավահանգիստներն օգտագործելու մասին [illegible] կան առաջարկ է բերում: «Դա ամենաէժան ու հուսալի ուղին է», ասել է Իրանի նախարարը: Նա Կասպից ծովի [illegible] 5 երկրների նավթագազային արդյունաբերության զարգացմանն ուղղված ավելի սերտ համագործակցության կոչ է արել առաջարկելով, որ ազգային նավթային ընկերությունների հետ գործարքներից առավել շահավետ պայմաններ [illegible] մրցակցության մեջ: Իրանական նախարարն ասել է, թե կասպիական նավթը պետք է համախմբի տարածաշրջանի երկրներին, այլ ոչ թե տարաձայնությունների ու բախումների աղբյուր հանդիսանա: Նա [illegible] է ունենալ այն համոզմունքը, որ կասպիական նավթի պատճառով Ադրբեջանի եւ Իրանի միջեւ արդեն իսկ տարաձայնություններ են առաջացել:

ԳՐԻԳՈՐ ԵՂԻԱ-ՏԵՐՅԱՆ

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Հեղափոխություն «արտահանողը» զբոսաշրջիկնե՞ր է «ներմուծելու»

Ինչպես արդեն հաղորդվել է, Բոլիվիայի նախագահ Սանչես դե Լոզադայի հրամանով ստեղծվել է այս երկրի Վայե-Գրանդե փոքրիկ քաղաքում 1967 թ. հոկտեմբերի 8-ին կառավարական ուժերի կողմից գնդակահարված կուբայական հեղափոխության հերոս Էռնեստո Չե Գեւարայի աճյունի որոնման կառավարական հանձնաժողով:

Բոլիվիացիները, ինչպես երեւում է, [illegible] չեն [illegible] Չե Գեւարայի [illegible], որը 28 տարի առաջ [illegible] հեղափոխություն «արտահանելու» [illegible] այս երկիր [illegible] բարդ [illegible] հիշատակին [illegible] է [illegible]: Այսպես է արտահայտել [illegible] 7 հազար բնակիչ ունեցող Վայե-Գրանդեի [illegible] [illegible] աճյունը [illegible] կվերադառնան [illegible] կարգով եւ նույնիսկ հուշարձան կկառուցեն. «որին [illegible] արժանի է»: Իհարկե, այս դեպքում, երբ [illegible] նշանավոր [illegible] այն [illegible] փոխել, որի հույսը, համենայն դեպս, չի լքում քաղաքագլխին: Ին-

չո՞ւ: Որովհետեւ, պարզվում է, ամբողջ աշխարհում Չե Գեւարայի պաշտամունքն ու [illegible] կան, եւ եթե նրա աճյունը չգտնված այս [illegible] անհամար հազարավոր [illegible]: Երբ [illegible] հայտնի [illegible] [illegible] համաշխարհային [illegible] աշխարհի եւ [illegible] թվում, իսկ [illegible] դրամական [illegible] կարող է դառնալ:

Դժվար է ասել, կանգնեցնելու [illegible] Վայե-Գրանդեի համար զբոսաշրջիկներ «ներմուծողը», թե՞ ոչ: Որովհետեւ, ինչպես արդեն հայտնել ենք «Ազգի» [illegible] [illegible] Չե Գեւարայի [illegible] հետո, երբ [illegible] Սանչես դե Լոզադան [illegible] Գեւարայի եւ [illegible] [illegible] քաղաքացիական պատերազմին [illegible] Բայց հաճախ [illegible] է ոչ [illegible] հազարավոր [illegible] երկրներում [illegible]...

Ռ. Հ.

ԼՈՆԴՈՆ

Թե ինչու հեռացրին անգլիացի ոստիկանին

Անգլիացի ոստիկան Նիկոլաս Գոդբերը սովորական պարեկային ծառայությունն էր կատարում իր տեղամասում, երբ նկատեց երեք դեռահասների, որոնք բարձրաձայն [illegible] էին, մահակներով խփում փակ խանութների երկաթյա դռներին, իսկ հետո մայթի վրա սկսեցին [illegible] խաղալ: Գոդբերը, որը ոստիկանությունում ծառայում է 13 տարի, դեռահասներին ասաց, որ չխանգարեն անցորդներին: Բայց տղաները շարունակեցին վարվել: Ոստիկանը մեկնելու մոտ կանչեց 15 ամյա դեռահասներից մեկին եւ հարցրեց նրա ազգանունն ու հասցեն: Դեռահասը հայհոյեց նրան եւ փորձեց փախչել: Այդ ժամանակ Գոդբերը բռնեց [illegible] ականջից, որը փախչելով առաջ իր անունը:

Ոստիկանը չէր կարծում, որ իրեն մեծ տհաճություն էր սպասում: Բայց դեռահասի մայրը դիմեց դատարան: Դատավորը բացատրեց, որ Գոդբերը պետք է դեռահասներին կարգի հրավիրեր, միջամտելով, որ նա մոտ է գտնվում ոչ աշխատանքային կերպով: Ոստիկանն իրավունք ուներ [illegible] բռնել միայն այն դեպքում, երբ մեր [illegible] էր նրան: Ուստի Գոդբերը պարտավոր էր վճարել 600 ֆունտ տուգանք, եւ 50 ֆունտ փոխհատուցում դեռահասին:

Ավելին, նրա [illegible] չի կարող լինել պաշտոնի բարձրացման մասին, որն առաջարկվել էր միջադեպի նախօրեին: Ոստիկանը դեռ ստիպված էր Գոդբերին հեռացնել աշխատանքից:

«ԻՆՖՈՏԵԼ»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Սփյուռք

[illegible]

Դոլլար որոնողների անհավատալի արկածները Լոս Անջելեսում

Կամ թե ինչպես Երեւանում առաջացավ երկրու «Հրաշք»

Ստորեւ ներկայացվող նյութը տպագրելով չենք կարծում, թե ընթերցողները միանշանակ վերաբերմունք կունենան ասկա փաստերի հանդեպ։ Նյութը հանգիստ ըն[illegible]ց չեն կարողանա հիշատակված անունները, նաեւ նրանց ճանաչողները։ Ինչ վերաբերում է Լոս Անջելե[illegible] «Մասիս» մշակութային բարեգործական կենտրոնի տնօրեն Մայք Դեմիրճյանին, նրան ճանաչող արվեստ[illegible]գետներից ստերի հովանավորը (Ռաֆայել Քոթանջյան, Հակոբ եւ Եդվարդ Ղազանջյաններ), ապառնի Դեմ[illegible]րճյանը ոչ միայն հեռու է խաբեբա լինելուց, այլեւ շատ անգամ «վնասով» է աշխատում այստեղից գնացածների միջոցով։ «Հրաշքի» մասին շատ խոսեցին... փոփոխմամբ։ Տպագրելով Ներոգրյալը նույնպես եմ [illegible]եսաղոնում քանդագանին վերջ տալ։

[illegible]

ՔԱՂԵՏ

Ռուդոլֆ Խաչատրյանը մարտահրավեր նետեց «Շչելկունչիկին»

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ։ Կիրով օպերայի եւ բալետի թատրոնի նախկին պարող, նշանավոր պարուսույց Ռուդոլֆ Խաչատրյանը, որը ներկայումս դասավանդում է Վաշինգտոնի բալետային դպրոցում, սենսացիա առաջացրեց ԱՄՆ-ում Վահրամ Բաբայանի երաժշտությամբ կատարած իր բեմադրությամբ, որն ամերիկացի հնդադետները համեմատում են Չայկովսկու «Շչելկունչիկի» հետ։

Ինչպես հաղորդեց «Վաշինգտոն փոստ» թերթը, Բաբայանի եւ Խաչատրյանի բեմադրությունը հիմնված է Ռիչարդ Բախի «Ջոնաթան Լիվինգսթոն անունով ճայը» հայտնի վիպակի սյուժեի վրա։ Ի դեպ, Վաշինգտոնում Ռուդոլֆ Խաչատրյանի բալետային դասարան է հաճախում նաեւ ԱՄՆ-ի նախագահի դուստրը՝ Չելսի Քլինթոնը։

ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Ոտնահարվել է նկարիչ Վարուժան Վարդանյանի իրավունքը

Հայաստանի նկարիչների միության 11.12.95 թվագրով մի նամակ է ուղարկվել «Ազգի» խմբագրություն, [illegible] Վարուժան Վարդանյանի [illegible]

[illegible] Արաբկիրի շրջանում գտնվող 4 սենյականոց բարեկարգված բնակարանը, որը սեփականաշնորհվել է ուսացողի կողմից։ Վարդանյանը այդ բնակարանի համար սպացել է [illegible] 94-ի հունվարի 29-ին [illegible]

[illegible] Նամակը ստորագրել են Գոհար Գասպարյանը, Հակոբ Հակոբյանը, Հրանտ Սարգսյանը, [illegible] Ռոբերտ Էլիբեկյանը, Էդուարդ Խառազյանը, Կարեն Սմբատյանը։

ԳՐՔԵՐ

Առաջին անգամ ԳԱԹ հրատարակչությամբ

«Հայրենադարձ գրեր» կոչեց ԳԱԹ հրատարակչությամբ վերջերս լույս ընծայված 2 սփյուռքահայ հեղինակների գրերը գրականության եւ արվեստի թանգարանի տնօրեն Հենրիկ Բախչինյանը։ Մեկը Նիկոլ Գալանտերյանի «Հույսերի եւ հույզերի մրմունջներ» խորագրով երգերի երկհատոր ժողովածուն է, մյուսը՝ հայ խոշորագույն գիտնական Արշակ Ալպոյաճյանի [illegible] թարգմանությամբ Գյոթեի «Թատերգությունները»։

Գյոթեի 4 թատերգությունները («Կլավիգո», «Էգմոնտ», «Իֆիգենիան Տավրիդայում», «Քույր եւ եղբայր») Արշակ Ալպոյաճյանի՝ Գյոթեից արված թարգմանությունների միայն մի մասն են կազմում, որ իր՝ Ա. Ալպոյաճյանի ցանկությամբ պետք է լույս տեսներ Գյոթեի 6 հատորյակում։ Սակայն 40-ական թվերին Կահիրեում հրատարակված Գյոթեի «Նորավեպերը» դարձավ հատորյակի միակ գիրքը։ Հ. Բախչինյանի խոսքերով, ԳԱԹ-ը մտադիր է իրականացնել Արշակ Ալպոյաճյանի անավարտ գործը։

Հետագայում նոր գրքեր են սպասվում նաեւ Նիկոլ Գալանտերյանից։ Կտպագրվեն նրա մանկական օպերաները, այլ երաժշտական ստեղծագործություններ եւ թերեւս փարատվի հեղինակի՝ մահվանից առաջ ունեցած մտահոգությունը՝ «Ի՞նչ օգուտ, որ այսքան գրեցի»։

Նշենք, որ 2 գրքերն էլ կազմվել են Ն. Գալանտերյանի եւ Արշակ Ալպոյաճյանի՝ ԳԱԹ-ում պահվող արխիվների ուսումնասիրությամբ, իսկ իրականացվել են հեղինակների ժառանգների մեկենասությամբ։ Ն. Գալանտերյանի գրքի տպագրությունը հովանավորել են դուստրերը՝ ամերիկաբնակ եւ ֆրանսաբնակ Մեդա եւ Լիդա Գալանտերյանները, իսկ Արշակ Ալպոյաճյանինը՝ թոռնուհու ընտանիքը։

Թերեւս նման մեկենասության են սպասում նաեւ ԳԱԹ-ի արխիվներում պահվող բազմաթիվ հեղինակները, որոնց գործերը դեռ անհայտ են ընթերցողին։ Իսկ մինչ այդ, ըստ Հ. Բախչինյանի, ԳԱԹ-ը կհրատարակի եւս 2 գիրք. Կոմիտասի «Նամականին» (հիմնականում անտիպ նամակներ) եւ Հրաչյա Աճառյանի «Հայ գաղթավայրերի պատմությունը» նույնպես անտիպ գործը։

Հ. Ա.

«ԻՐԻՆԱ» ֆիրման հրավիրում է

■ Հարավսլավիա, Իսպանիա. Անդրսահմանային շրջագայություններ. Ընտանեկան ընկերակցության (էվրազիայության) երկրներ, Իսպանիա, Ավստրիա, ԱՄԷ (Դուբայ), Հունաստան։

■ Եկեք մեզ մոտ. Ամենաբարձր տեղերը եւ հյուրանոցներ. Կիպրոս, Թուրքիա, Արգենտինա։

■ 7-օրյա այց Արեւմտյան մատչելի գներով։

Սպասում ենք ձեզ.
Երեւան, Բաղրամյան պ. 3,
4-րդ հարկ, ժամը 10–17-ը։
Հեռ. 56-36-66

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երկրաբանական գործադիր կոմիտեն եւ «Մարտիրոս Սարյանի հիմնադրամը» ՀՀ կուլտուրայի, լուսավորության նախարարությունների, Հայաստանի ճարտարապետների եւ նկարիչների միությունների հետ համատեղ հայտարարում են հայ մեծագույն մաեստրոյի պատկերացող Մարտիրոս Սարյանի հուշարձանի նախագծի բաց մրցույթ։ Մրցույթային նախագծերի հանձնման վերջնաժամկետը 1996 թ. մայիսի 28-ն է։

Լավագույն նախագծերի համար նախատեսված են հետեւյալ մրցանակները.

առաջին մրցանակ	1000 դոլար
երկրորդ մրցանակ	500 դոլար
երրորդ մրցանակ	350 դոլար

Մրցույ[illegible] պայմանները [illegible] Երեւանի [illegible]

Հասցեն՝ 375010, Երեւան-10, Փ. Բյուզանդի 1/3, հեռ. 56-13-08։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

Վիճակահանությունն այսօր՝ Լուվրում

Ովքե՞ր կլինեն ՀՀ հավաքականի մրցակիցները

ՍԱՄՎԵԼ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Այսօր Փարիզի «Լը Լուվր» թանգարանում տեղի կունենա 1998 թ. Ֆրանսիայում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի 16-րդ առաջնության վիճակահանությունը: Այն կսկսվի Փարիզի ժամանակով ժամը 18.30-ին (Երեւանի ժամանակով ժամը 21.30-ին) եւ կավարտվի ժամը 20-ին (23-ին): Նախօրոք հիշեցնենք, որ ՈՒԵՖԱ-ի անդամ երկրները, նույն թվում եւ Հայաստանի ազգային հավաքականը, կբաժանվեն 9 խմբի [illegible] առաջնության եզրափակիչ 14 [illegible] [illegible] որպես առաջնության կազմակերպիչ, իսկ Բրազիլիայի հավաքականը որպես աշխարհի չեմպիոն ազատված են ընտրական փուլից եւ առաջնությանը կմասնակցեն եզրափակիչից:

Ինչ խոսք, մեր հանրապետության ֆուտբոլասերները մեծ անհամբերությամբ են սպասում, թե ովքեր են լինելու Հայաստանի հավաքականի մրցակիցները: Հիշեցնենք, որ աշխարհի առաջնությանը մասնակցելու հայտ են ներկայացրել 169 երկրներ, որը ռեկորդ է: Ավելորդ չէ նշել, որ աշխարհի առաջնության եզրափակիչին մասնակցելու են 32 երկրների հավաքականներ:

ԽՃԱՆԿԱՐ

Հույն ըմբիշները զոհ են Հայաստանից

Հունա հռոմեական ոճի ըմբշամարտի Հունաստանի ազգային հավաքականը շնորհակալություն է հայտնել մարզաձեւի հանրապետական ֆեդերացիային Հայաստանում հայ եւ հույն մարզիկների համար կազմակերպված ուսումնամարզական հավաքի համար: Հույն մարզիկները խոստովանել են, որ կարճատեւ հավաքի ընթացքում շատ բան են սովորել ըմբշամարտի հայ վարպետներից: Նրանք բարձր են գնահատել հաչկապես ծաղկաձորի մարզաբազան, ուր, իրենց բնորոշմամբ, առկա են եղել բարձր մակարդակով հավաք անցկացնելու համար անհրաժեշտ բոլոր պայմանները: Ըստ մարզաձեւի պետական մարզիչ Է դուարդ Հարությունյանի, փորձի փոխանակման նպատակով ըմբշամարտի Հունաստանի ազգային հավաքականը հայ մարզիկներին հրավիրել է Աթենք:

ՆՈՅԵԼ ՏՈՊԱՆ

159 երկիր IWF-ում

Մակաոն եւ Տաջիկստանը դարձան ծանրամարտի միջազգային ֆեդերացիայի անդամներ դարձան: Ներկայումս IWF-ի կազմում ընդգրկված են 159 երկրներ:

ՄՐՑՈՒՅԹ

Ո՞վ կլինի Հայաստանի 1995 թ. «Ազնիվ խաղացողը»

Երկրորդ տարին անընդմեջ «Ազգ»-ն անցկացնում է մրցույթ ուղեկցությամբ Հայաստանի լավագույն ֆուտբոլիստին, որին կհանձնվի ՖԻՖԱ-ի հայ առաջին մրցավար Խաչատուր Բոյաջյանի անվան «Ազնիվ խաղի» մրցանակը: Այն սահմանել է Խաչատուր Բոյաջյանի որդին, մեր թերթի Փարիզի թղթակից, բժիշկ Սեւակ Բոյաջյանը: Անցյալ տարի այդ մրցույթի առաջին դափնեկիրը դարձավ Հայաստանի հավաքականի եւ Գյումրիի «Շիրակի» խաղացող Հարություն Վարդանյանը: Երկրորդ դափնեկիրին կորոշեն մարզական լրագրողները ու մասնագետները, ՀՀ ֆեդերացիայի դատավորների աշխատակիցները եւ 10 այն մրցավարները, ովքեր որոշեն զլխավոր մրցավարներ վարել են հանրապետության բարձրագույն խմբի առաջնության խաղերը: Յուրաքանչյուրն իր հերթականությամբ պետք է նշի յուր վարկածով այժմ ընկած 3 ֆուտբոլիստի անունը: Առաջին տեղում նշվածը կստանա 3, երկրորդը՝ 2, երրորդը՝ 1 միավոր: Բոլորից շատ միավորներ վաստակածը կճանաչվի 1995 թվականի Հայաստանի «Ազնիվ խաղացողը»: Նրան կհանձնվի 100 դոլար դրամ եւ պատվոգիր: Այդ խաղացողի մասին կգրվի «Ֆրանս ֆուտբոլում» եւ տեղյակ կպահվի ՖԻՖԱ-ին, որը մեծ նշանակություն է տալիս Fair Play-ի մրցույթներին: Հավելենք, որ հանրապետության համար այդ մրցույթը խիստ կարեւոր է, քանի որ մեր առաջնություններում ապրեսիվ վարքագծով չեն են այժմ ընկնում:

Եվրագավաթի պարտիաներից

Լ. ՏԵՐ-ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ–Գ. ԿԱՍՊԱՐՈՎ
«Երեւան» — «Բոսնիա»

1. Ձf3 Ձf6 2. g3 d5 3. Փg2 g6 4. 0-0 Փg7 5. d4 0-0 6. c4 dc 7. Ձa3 c3 8. bc c5 9. e3 Ձc6 10. Թe2 Թa5 11. Փb2 Ձd5 12. Նfc1 Փg4 13. h3 Փ:f3 14. Փ:f3 Նfd8 15. Ձc4 Թa4 16. Ձd2 Նac8 17. Ձe4 h6 18. c4 Ձ:e3 19. Թ:e3 Ձ:d4 20. Աg2 Ձc2 21. Ն:c2 Թ:c2 22. Փ:g7 Ա:g7 23. Ձg5 h6 24. Թe5+ Աg8

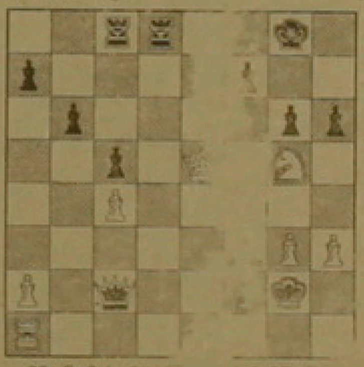

25. Ձe6 [illegible] 26. [illegible] Աg7 27. [illegible] Աg8 28. Փ[illegible] [illegible] 30. Թ:e7+ Աg8 31. [illegible]

Ի. ՍՈԿՈԼՈՎ–Ա. ՄԻՆԱՍՅԱՆ
«Բոսնիա» — «Երեւան»

1. d4 c5 2. d5 g6 3. e4 Փg7 4. Ձc3 d6 5. Ձf3 Ձf6 6. Փb5+ Ձbd7 7. a4 0-0 8. 0-0 a6 9. Փe2 Ձe8 10. Փf4 Ձc7 11. Թd2 Նb8 12. Փh6 Ձf6 13. Փ:g7 Ա:g7 14. Նab1 Փg4 15. b4 Փ:f3 16. Փ:f3 cb 17. Ն:b4 b5 18. Ձe2 e5 19. de Ձ:e6 20. Ձd4 Ձ:d4 21. Ն:d4 Թe7 22. Ն:d6 Ձ:e4 23. Թd4+ Ձf6 24. Ն:a6 ba 25. Թ:a4 Նfc8 26. Նc6 Ն:c6 27. Թ:c6 Թe5 28. Թc4 Նd8 29. Թb4 Նc8 30. Թd2 Նc3 31. Փd1 Ձe4 32. Թd8 Նc6 33. Նe1 Նd6 34. Թh4 Ձc3, ոչ-ոքի, մրցակիցները համաձայնեցին:

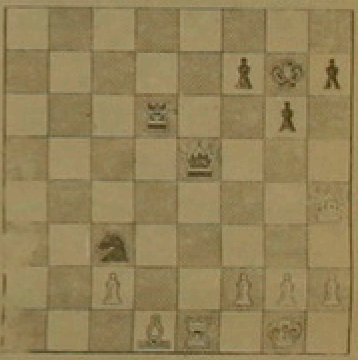

ԽՆԴԻՐ

Սփյուռքը եւ սպորտը

Ինչպես գրգռել սփյուռքահայերի հայրենասիրությունը

ԳՐԻԳՈՐ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ
Վալանս, Ֆրանսիա

Ըստ հայաստանցիների, ովքեր բախտ են ունեցել այցելել սփյուռքահայ գաղութներ, համաձայնաբար նկատել են սփյուռքահայերից շատերի անտարբերությունը [illegible] սպորտի նկատմամբ: Այս երեւույթը պատմականորեն խոր արմատներ ունի, որը պայմանավորված է նույն երկրների քաղաքական կեցվածքով, կամ ճնշումներով:

Սփյուռքը կարելի է պայմանականորեն բաժանել աշխարհագրական երեք գոտիների՝ Միջին Արեւելք (Ասիա), Եվրոպա եւ Ամերիկա: [illegible]

[illegible] մեծ: Գալով Եվրոպային եւ մասնավորապես Ֆրանսիային, որ իրեն աշխարհասփյուռ ամենամեծ հայկական գաղութն ունի (400 հազար), պետք է նկատել, որ հայկական գաղութին պատկանելու մասնակցությունը շատ ակտիվ է, որը, բնականաբար, իր բացասական ազդեցությունն է ունենում սպորտի վրա: Իհարկե, անհատական մարզական հաջողությունները եղել են, ինչպես ժամանակին Ալեն Ջոլոյանը, որը 1980 թվականին Մոսկվայում տեղի ունեցած օլիմպիական խաղերում դարձել էր օլիմպիական չեմպիոն: [illegible]

Նկատի ունենալով ֆրանսահայ գաղութի ֆինանսական մեծ կարողությունը եւ մինչեւ հիմա ինչ զարմանալի ընթացքում նկատելի է [illegible] [illegible]

[illegible]

ՄԱՄՈՒԼ

Ֆուտբոլային «ջենտլմենը» զղջում է

Ինչպես հայտնի է, Մոսկվայում Չեմպիոնների լիգայի «Սպարտակ»–«Բլեքբուրն Ռովերս» խաղի ժամանակ տեղի ունեցավ մի արտասովոր դեպք, որը նման մակարդակի հանդիպումներում երբեք չի եղել: Հիշեցնենք, որ խաղի 4-րդ րոպեին Անգլիայի հավաքականի եւ «Բլեքբուրն Ռովերսի» պաշտպան Գրեհեմ Լը Սոկսը եւ իր թիմակից Դեւիդ Բեթին գնդակի համար պայքարում ուժգնորեն զարնվեցին իրար: Գրեհեմ Լը Սոկսը զայրացած բռունցքի հարված ներ հասցրեց խաղընկերոջը: «Բլեքբուրնի» ավագը՝ Շերվուդը միջամտելով մի կերպ կարողացավ բաժանել իրար հետ կռվող խաղընկերներին: «Բլեքբուրնի» նախագահն այս տխուր միջադեպից երկու օր անց իր պաշտոնական զայրույթը հայտնեց անվճար եւ վաս դեպքի համար: «Բլեքբուրն Ռովերսի» մարզիչ Ռայ Հարֆորդն ասում է, որ թիմի ղեկավարներից պահանջվել են տու[գանքներ] այս ֆուտբոլիստների ոչ սպորտային արարքի համար: Հարֆորդը նշեց, որ ՈՒԵՖԱ-ն էլ պետք է պատժի այս ֆուտբոլիստներին: Բայց ֆուտբոլի եվրոպական բարձրագույն ատյանն սպասում է Բլեքբուրնի ֆուտբոլիստների նկատմամբ իրականացվի մրցավար Պեյրոլի Պիրեսսիի եւ ՈՒԵՖԱ-ի դիտորդի ներկայացուցչի գրավոր մեղադրանքներին:

Մինչ այդ Գրեհեմ Լը Սոկսը հայտարարեց, որ իրեն հանցավոր է ճանաչում. «Մինչեւ հիմա չեմ կարող բացատրել, թե ինչու ազատություն տվեցի ձեռքերիս, քանի որ դա հակասպորտային է: Խորապես զղջում եմ կատարածիս համար, որն անվայել է պրոֆեսիոնալ խաղացողին», ասել է նա: Միաժամանակ Գրեհեմ Լը Սոկսը ներում է խնդրել իր խաղընկերոջից: Դեւիդ Բեթին ընդունել է այն:

Վ. Ա.

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Եւս մեկ մահ ռինգում

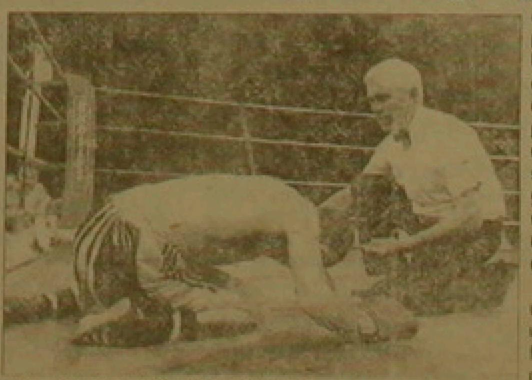

Մեծ Բրիտանիայի բռնցքամարտի առաջնության 12-րդ ռաունդում թեթեւ քաշային Ջեյմս Մուրեյը ծնկի եկավ, սկսել էր գիտակցությունը կորցնել: 25-ամյա այս շոտլանդացի բռնցքամարտիկը գանգուղեղի վիրահատությամբ ենթարկվեց: Բայց իզուր: Երկու օր անգիտակից վիճակում մնալուց հետո Ջեյմս Մուրեյը մահացավ: Ռին[գ]ում, երբ դժբախտ բռնցքամարտիկը ծնկի կայուն վիճակում էր, զայրացած ամբոխը շշեր, բաժակներ, աթոռներ էր նետում նրա մրցակցի Դրիկ Դոյնեսի վրա: Ոճիր հետո [illegible] կռիվներ սկսվեցին, որի պատճառով 5 հոգի վիրավորվեցին:

Մեծ Բրիտանիայում ամեն անգամ բռնցքամարտի մահացու դեպքերից հետո խնդիրներ ու վեճեր են ծագում այդ մարզաձեւի կողմնակիցների եւ հակառակորդների միջեւ: Այս վերջիններն ուզում են արգելել բռնցքամարտը որպես վտանգավոր մարզաձեւ, որն ամեն տարի աշխարհում խլում է մի քանի տասնյակ կյանք:

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ՉԵՌՆՈԲԻԼ

«Եթե փողը չլինի, ատոմակայանը չի փակվի», պնդում է նախարարը

Նոյեմբերի 3-ի եւ 4-ի համարներում «Ազգն» արդեն հայտնել է Չեռնոբիլի ատոմակայանի փակման եւ դրա հետ կապված ծախսերի փոխհատուցման կապակցությամբ Ուկրաինայի եւ Մեծ յոթնյակի երկրների բանակցությունների մասին: Երկար սակարկություններից հետո արեւմտյան երկրները համաձայնել էին Ուկրաինային 2 միլիարդ դոլար տրամադրել, սակայն վերջին պահին Ուկրաինան չէր համաձայնել փոխհատուցման չափի հետ պնդելով, որ իրեն 3 միլիարդ 200 միլիոն դոլար տրամադրվի:

Նոյեմբերի վերջերին շվեյցարական Ժնեւ քաղաքում Միջազգային առողջապահության կազմակերպության 600 փորձագետների համաժողովում մասնակից ճշտվել է, որ Չեռնոբիլի վթարի հետեւանքներն առաջվա նման զգացնել են տալիս իրենց: Մասնավորապես, պարզվել է ճառագայթման պատճառով վթարի շրջանում ապրող երեխաների վահանաձեւ գեղձի քաղցկեղի դեպքերի աճ է նկատվել: Միջազգային առողջապահության կազմակերպությունը համարում է, որ Չեռնոբիլի ատոմային վթարի զոհերի առողջական վիճակին հետեւելու համար առաջիկա 15-20 տարիների ընթացքում 200 միլիոն դոլար կպահանջվի: Ժնեւի խորհրդակցության արդյունքները ամփոփվել են Ուկրաինայի դիրքերը եւ ներկայացրել են Արեւմուտքին, թե ինչ վտանգ է սպառնում, երբ, ինչպես պնդում է Ուկրաինան, Չեռնոբիլի ատոմակայանը շարունակի անվտանգ աշխատել եւս 15 տարի:

Ուկրաինայի շրջակա միջավայրի պահպանության եւ միջուկային անվտանգության նախարար Յուրի Կոստենկոն, որը Մեծ յոթնյակի երկրների ներկայացուցիչների հետ Ավստրիայի մայրաքաղաք Վիեննայում բանակցություններ է վարել, շաբաթ օրը հայտնել է, թե հաջողվել է Չեռնոբիլի ատոմակայանի փակման [illegible] համաձայնեցված մի [illegible] ձեւակել, որի դեպքերի [illegible] պետք է ստացվի [illegible] Կանադայի [illegible] մայրաքաղաք Օտտավայում: [illegible] սպառնում անել է, թե ռեակտորների ֆիզիկական կանգնեցումը կարելի կլինի մինչեւ 2000 թվականը իրագործել, սակայն Չեռնոբիլի խնդիրը 50-100 տարի դեռեւս գոյություն կունենա: Յուրի Կոստենկոն շատ խառնաշփոթ ծեծել է խոսել թվերի, այսինքն այն գումարների մասին, որոնք ատոմակայանի փակվելու պլանը պետք է ստանա Ուկրաինան: Նրա կողմից նշված թվերը տատանվել են 2-ից 3 միլիարդ դոլարի սահմաններում: Նախարարի խոսքերով այդ գումարների մի մասը պետք է օգտագործվի Չեռնոբիլի ատոմակայանի, իսկ մյուսը կոմպենսացնող հզորությունների ստեղծման, այդ թվում նաեւ այլ ատոմակայաններում 2 նոր միջուկային ռեակտորների շինարարության համար: Յուրի Կոստենկոն երկրորդ է հայտնել, թե Արեւմուտքը Ուկրաինային կարող է Չեռնոբիլի հետ «դեռ առ դեմ» թողնել: Սակայն, «երբ չլինեն փողերը՝ չի լինի նաեւ ատոմակայանի փակումը», ընդառնացել է ուկրաինական նախարարը:

ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍ-ՏԵՐՅԱՆ

ԵՐՅԱՆ

Ավարտվեց Դեմիրելի այցը Բաքու

Դեկտեմբերի 9-ին ավարտվել է Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելի [illegible] օրյա պաշտոնական այցը Բաքու: Նա, [illegible] զահներ Դեմիրելը եւ Ալիեւը քննարկել են Թուրքիայի եւ Ադրբեջանի միջեւ տնտեսական ու քաղաքական զարգացման արոռ հարցեր, ինչպես նաեւ կարծիքներ են փոխանակել տարածաշրջանում իրադրության զարգացման առնչվող հարցերի շուրջ: Ելույթ ունենալով Ադրբեջանի խորհրդարանում Թուրքիայի նախագահը հայտարարել է. «Ղարաբաղյան հակամարտությունը ամբողջ աշխարհից մեկուսացնում է ոչ միայն Ադրբեջանը, այլեւ հենց Հայաստանը, դրանից տուժում են նաեւ կովկասյան մյուս պետությունները»: Անդրադառնալով Հայաստանի հետ Թուրքիայի հարաբերություններին նախագահ Դեմիրելը հավաստել է, որ զբաղեցված տարածքներից հայկական զինված ուժերի դուրսբերման եւ ադրբեջանցի փախստականներին իրենց տները վերադարձնելու պայմանի դեպքում Թուրքիայի եւ Հայաստանի միջեւ կարող են հաստատվել բարիդրացիական հարաբերություններ: Նա կրկին արտահայտվել է ԵԱՀԿ-ի շրջանակներում հակամարտության խաղաղ լուծման օգտին՝ հենվելով տարածքային ամբողջականության եւ սահմանների անձեռնմխելիության սկզբունքին: Թուրքիայի նախագահի այցի ընթացքում որոշում է ընդունվել մոտ ժամանակներս Բաքվում անցկացնել թուրք-ադրբեջանական տնտեսական համաժողովի համատեղ նիստ: Նախատեսվում է Ադրբեջանում ներգրավվելու թուրքական ներդրումների եւ գործարարների անհրաժեշտությունը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԵՐԵՎԱՆ

Նու[illegible] զնեմ, բայց մետրոն չիրդեմեմ

Ահա եկ[illegible] [illegible]մեր 95 թ. 96-ն էլ են [illegible] [illegible]ծառանը, հայտնի է, որ [illegible] Հայաստա[illegible] [illegible] ծրում են անառյա[illegible] նով խավ[illegible] [illegible] երեւ էլ, որպես կանոն, [illegible] [illegible]րում երեկոները եւ երբ 1-2 [illegible] [illegible] անում էլ են, առյա խառնվա[illegible] [illegible] րար, որ հասցնեն [illegible] եփել [illegible] հացը եւ նույնիսկ [illegible] [illegible] համար էլ այդ [illegible] [illegible] [illegible] տրանսպորտային կազմակերպությունները վերջին տարիներին նախկին դարձել են [illegible] Հայաստանի, որ նրանք առավել լինեն ու հասցնեն եւ ճաշ եփել, եւ լվացվել, եւ նույնիսկ լվացք անել: Հետո ի՞նչ, որ այս տարի այդ նախքից մեծ մասամբ օգտվեցին առավել խավերը, բայց դրա փոխարեն չէ՞ որ շահող բաժանորդների համար նախկին գները: Հիմա մարդիկ նախկին 200-ի փոխարեն կարող են նույնիսկ 140 դրամով էլ ամերիկյան քնքշ ճարպ գնել: Միայն թե հարցն այն է, թե ինչպես պետք է տուն տանեն, քանի որ սեփական տրանսպորտային միջոց չունեցողներին մայրաքաղաքային տրանսպորտը կտրականապես արգելում է դեսպանից օգտվել: Օրինակ, երբ ծնողը ունենա 5 լիտրանոց նավթի կամ բենզինի տարա, մետրո բնավ իրավունք չունենա մտնել, որովհետեւ կարող են հենցանտերն կամ միամտորեն հրդեհի պատճառ դառնալ: Ահա, ինչպես երեւում է հայ իրականության մեջ: Չէ՞ որ դա նշանակում է, թե դեսպանը կատարելությամբ է ծգտում եւ անձին ու հասարակությանը սպառնացող անհեթեթական վտանգն անգամ չի կարող անտեսել: Սույն հասարակությունը լավ պետք է գիտակցի նաեւ, թե ինչ մեծ նյութական վնաս կարող է հասցնել դեսպանությանը, երբ իր դեմի երեւանյան մետրոն: Ասում են, շատով ուսիկաները ավտոբուսի, տրոլեյբուսի եւ տրամվայի կանգառներում էլ են հերթապահություն սահմանելու, որ սեփեղեն առանց

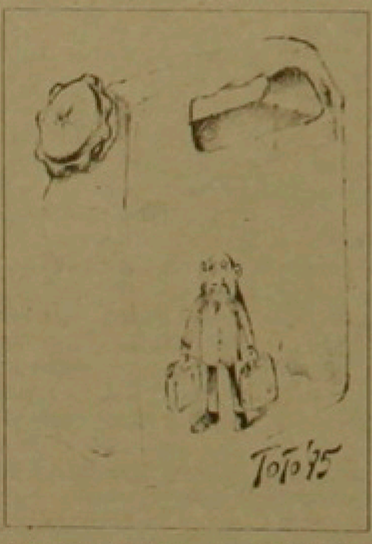

եւ անցագրով խավերին նավթը տանել տուն տանել: Բայց ես դրան այնքան էլ չեմ հավատում, որովհետեւ ավտոբուսներն ու տրոլեյբուսները մետրոյի նման պետական հատուկ կարեւորության օբյեկտներ չեն:

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

ԱՆՏԵՍ

6-րդ օրն է՝ ոչ մի լուր կորած ինքնաթիռից

6-րդ օրն է, ինչ շարունակվում են Հեռավորին Սախալին-Խաբարովսկ չվերթն իրականացնող ՏՈՒ-154 ինքնաթիռի որոնման աշխատանքները, որին մասնակցում են 21 նավ, 30 ինքնաթիռ եւ ուղղաթիռ: Որոնող խմբերից մեկին հաջողվեց Թաթարական ծովածոցում հայտնաբերել նավթի հետքեր: Սակայն հետագոտողը հնարավորություն չտվեց վերջնականորեն պարզելու դրա կապը անհայտ կորած ինքնաթիռի հետ:

Մասնագետները առաջ են քաշել մի քանի վարկած՝ բոլորը թեքնոլոգիական սարքերի խափանում, տեխնիկական գործողություն, հարթությունների խախտում: Նրանք հակված են այն մտքին, որ ինքնաթիռում տեղի է ունեցել պայթյուն, քանի որ միայն այդ պատճառով օդաչուները ի վիճակի չէին լինի վթարային SOS հաղորդել կամ էլ միացնել «Փարոս» փրկարարական ազդանշանը, որի հնարավորությունը կտար որոշել ինքնաթիռի վթարի վայրը:

Ռուսաստանի հատուկ ծառայության ներկայացուցիչը հաստատեց, որ ինքնաթիռի ուղեւորների մեջ եղել են մի քանի «կովկասյան ազգության» անձինք, որոնցից մեկը, ըստ սակայն զանգվածային լրատվության հաղորդման համաձայն, իբր թե Բասաեւի հետ մասնակցել է Բուդյոնովսկի ահաբեկչական գործողությանը:

Որոնումներին մասնակցելու համար Մոսկվայից տեղի վայր ժամանեց եւս մի հատուկ խումբ, որը հագեցած է արդիական սարքավորումներով:

ԱՊՀ երկրների ինքնաթիռները վտանգավոր են

Սախալինից Խաբարովսկ թռչող ՏՈՒ-154 ինքնաթիռի վթարի կապակցությամբ, որն իր 20 տարվա շահագործման ընթացքում 3 թե 4 անգամ հիմնական վերանորոգման է ենթարկվել (տարբեր աղբյուրներ տարբեր թվեր են նշել), «Ազատություն» ռադիոկայանը 1992 թվականից մինչ այժմ նախկին խորհրդային Միության տարածքում տեղի ունեցած ավիավթարների մասին մի տեղեկանք է հրապարակել: Ահա այն. 1992 թ. մարտի 23. Յակուտիա, ԱՆ-30, 11 զոհված: Հուլիսի 14, Նախիջեւան, ԱՆ-12, 29 զոհված: Օգոստոսի 27, Իվանովոյի շրջան, ՏՈՒ-134, 82 զոհ: Հոկտեմբերի 30, Չիտա, ԱՆ-8, 14 զոհված: 1993 թ. հունիսի 17, Վրաստան, ԱՆ-26, 24 ուղեւոր եւ անձնակազմը: Օգոստոսի 28, Տաջիկստան, ՅԱԿ-40, 86 զոհված: Դեկտեմբերի 26, Հայաստան, ԱՆ-24, 35 զոհ: 1994 թ. հունվարի 3, Իրկուտսկ, ՏՈՒ-154, 124 զոհ: Մարտի 23, Նովոկուզնեցկ, աերոբուս Ա-310, 70 զոհված: Սեպտեմբերի 26, Սիբիր, ՅԱԿ-40, 26 զոհ: Հոկտեմբերի 29, Ուստ-Իլիմսկ, ԱՆ-12, 21 զոհ: 1995 թ. հուլիսի 16, Խաբարովսկի երկրամաս, ԱՆ-2, 12 զոհ: Դեկտեմբերի 6, Նախիջեւան, ՏՈՒ-134, 49 զոհ:

Ամերիկյան մի փորձագետ, որը չի ցանկացել, որ իր անունը հիշատակվի, մտահոգություն է հայտնել, թե մեծ թվով ամերիկյան զբոսաշրջիկները եւ գործարար մարդիկ են այժմ օգտվում ԱՊՀ երկրների ավիաընկերությունների ծառայություններից: Սակայն նա, ի մխիթարություն մեզ, ավելացրել է, որ կան երկրներ, օրինակ Չինաստանը, որոնց ավիաընկերությունների ծառայությունից օգտվելն ավելի վտանգավոր է:

Վ. Է.-Տ.

ՑԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Ազգ» թերթի տնօրենությունը ցավակցում է Վահագն Խաչատրյանին նրա անդրոջ Ստեփան Մինասյանի մահվան կապակցությամբ:

ՍՊՈՐՏ

Հայաստանին սպառնու՞մ է գրիպի համաճարակ

Զանգվածային լրատվության միջոցները տարբերային ապես են անվանում վերջին օրերս Մոսկվան համակած գրիպի համաճարակը: Ամեն օր այստեղ հիվանդանում են տասնյակ հազարավոր մարդիկ: «Միանգամայն հնարավոր է, որ Հայաստանում էլ ծագի գրիպի նոր բռնկում, դրա դեմ պայքարի դեմ գործնականում հնարավոր չէ պայքարել», Արմենպրեսի թղթակցին ասաց հանրապետության առողջապահության նախարարության հիգիենիկ եւ հակահամաճարակային վերահսկողության վարչության պետ Սամվել Սահրիկյանը: «Նախարարությունը մշակել է մի շարք կանխարգելիչ միջոցառումներ: Ո՞վ պետք է հասկանա անհանգստանա իր առողջության համար: Առաջին հերթին՝ հղի կանայք, տարեցին հիվանդները, նեւրոլոգիական, երիկամների, սրտային հիվանդություններով տառապողները: Ինչ վերաբերում է դեղամիջոցներին, խորհուրդ է տրվում օգտագործել ռեմանտադին, ասպիրին՝ բոլոր վերափոխված տեսակները... Անշուշտ չպետք է մոռանալ նաեւ վիտամինների մասին:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ալավերդի. Առաջին ձյունը վթարի պատճառ

ԱԼԱՎԵՐԴԻ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Առաջին ձյունը նստեց Ալավերդի քաղաքում: Եղանակի փոփոխությունը կարող էր բազմաթիվ զոհերի պատճառ դառնալ: Դեկտեմբերի 8-ին Երեւան-Ալավերդի երթուղու «Իկարուս» ավտոբուսը քիչ մնաց գլորվեր մեծ բարձրության վրա գտնվող ոլորանից: Երկաստառույցի պատճառով մեքենան սահեց, կարող էր գլորվել անդունդը, սակայն վերջին պահին ճանապարհ հանգրի փոսը փրկեց դրությունը: Տուժածներ չկան, եթե չհաշվենք ուղեւորների տագնապալի ապրումները: Հարկ է, որ քաղաքի ճանապարհները շահագործող ձեռնարկությունը վտանգավոր հատվածները նախապատրաստաստի ձմռան ամիսներին:

Ամենաշրջ ստեղծությամբ Ձեր գործը և Ձեր ընկերությունը Հայաստանում ...

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի հատուկ դասընթացների բաժինն առաջարկում է խորությամբ եւ լիովին ուսումնասիրել էլեկտրոնային աղյուսակները եւ տվյալների բազաները: Ձեր տրամադրության տակ կլինեն այս բնագավառների նորագույն ծրագրերը Microsoft Excel 5.0 եւ Microsoft Access 2.0:

Երկու ամիս անց դուք կկարողանաք էլեկտրոնային աղյուսակներում
- պատրաստել հաշվետվություններ,
- ստեղծել մոդելներ օգտագործելով բանաձեւեր,
- պատրաստել դիագրամներ եւ գծապատկերներ:

Տվյալների բազայում
- ստեղծել աղյուսակներ եւ կապեր տվյալների միջեւ,
- պատրաստել հաշվետվություններ,
- գտնել եւ դուրս բերել Ձեզ հետաքրքրող յուրաքանչյուր տեղեկություն:

❑ Դասերին մասնակցելու համար պահանջվում է համակարգչի հետ աշխատելու փորձ:
❑ Դասերը կսկսվեն 1996 թ. հունվարի 8-ից: Դասերը կանցկացվեն շաբաթական երկու անգամ, ժ. 17-19-ը եւ կտեւեն 8 շաբաթ:
❑ Դասընթացի վճարը՝ ամսեկան 50 ամերիկյան դոլարին համարժեք դրամ:
❑ Գրանցման ժամկետը 1995 թ. դեկտեմբերի 5-ից մինչեւ դեկտեմբերի 20-ը Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում, 19-րդ սենյակում:
Շատ տեղեր սահմանափակ են: Միայն առաջին 30 դիմորդները կմասնակցեն դասընթացներին:
Այլ տեղեկությունների համար դիմեք ՀԱՀ-ի Հատուկ դասընթացների բաժին, 56 սենյակ, հեռ. 27-16-58:

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվ. 69149. Պատվեր 2005 Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության 11. 12. 1995 Գինը 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@